

Høringsrapport

Oppsummering av høringsuttalelser til planprogram og hovedutfordringsdokumenter – regional plan for vannforvaltning i Trøndelag vannregion 2028-2033

Vannregionmyndigheten for Trøndelag vannregion
Trøndelag fylkeskommune
Fylkets hus postboks 2560
7735 Steinkjer

e-post: postmottak@trondelagfylke.no

Høringsdokumentene er tilgjengelige på Vannportalen:

[Plandokumenter i Trøndelag vannregion - Vannportalen](#)

Høringsinnspillene finnes på fylkeskommunens hjemmeside under sida til [Regional plan for vannforvaltning](#).

Her finner du også kontaktinformasjon og informasjon om arbeidet. Høringsinnspillene i sin helhet vil også legges ut på vannportalen.

Innhold

1. Bakgrunn	4
2. Om høringen.....	4
3. Høringsinnspill	4
4. Hvordan høringsinnspillene er håndtert	9
5. Gjennomførte endringer i plandokumentene	10
Vedlegg 1 Aktører som har sendt høringsuttalelse	12
Vedlegg 2 Tabell som viser oppfølgingen av høringsinnspill	14

1. Bakgrunn

Regionale planer for vannforvaltning skal oppdateres hvert 6. år. Denne høringsrapporten gir en oppsummering av innspill til planprogram og hovedutfordringsdokumenter for Trøndelag vannregion og de norske delene av vannregion Bottenhavet. Dokumentene har ligget ute på høring fra og med 1. januar 2025 til 30. juni 2025.

2. Om høringen

Fylkestinget i Trøndelag fylkeskommune er regional planmyndighet, og vedtok å legge forslag til planprogram og hovedutfordringsdokumenter ut til høring og offentlig ettersyn i perioden 1. januar til 30. juni 2025.

Det har ikke vært gjennomført egne høringsmøter om planprogrammet og hovedutfordringene, men det inviteres til et høringsmøte oktober 2025 for statlige sektormyndigheter og kommuner med gjennomgang av innkomne innspill i forkant av møte i Vannregionutvalget for Trøndelag vannregion, som avholdes 30. oktober 2025.

I det videre arbeidet med ny, oppdatert vannforvaltningsplan for Trøndelag vannregion vil det bli invitert til flere høringsmøter om planen og viktige tema før planen sendes på offentlig høring andre halvår 2025. Det legges opp til at det lages en egen møteplan som en del av medvirkningsplanen videre.

3. Høringsinnspill

For oversikt over gjeldende plan, høringsdokumenter og alle høringsuttalelsene vises til Trøndelag fylkeskommunes hjemmesider: [Regional plan for vannforvaltning - Trøndelag fylkeskommune](#). Høringsuttalelsene vil også bli lagt ut på [Trøndelag - Vannportalen](#).

Sammen med denne høringsrapporten følger en oversikt over innkomne høringsforslag.

I høringsperioden kom det inn 41 hørings svar. Høringsuttalelsene fordeler seg slik på ulike aktører:

- Statlige myndigheter: 7
- Kommuner: 12. I tillegg kommer uttalelser fra 5 vannområder, som også favner mange av kommunene, og uttalelse fra Vattenmyndigheten Bottenhavet.
- Bransjeorganisasjoner: 9
- Frivillige organisasjoner: 7

Det er gitt innspill til både planprogram og til hovedutfordringsdokumenter.

Mange har svart på spørsmålene som var satt opp i høringsdokumentene. Det har i tillegg kommet synspunkter som ikke er direkte knyttet til plandokumentene på høring. Flere synspunkter gjelder det videre arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram, og foreslås tatt med i det videre arbeidet.

I dette kapittelet oppsummeres noen hovedtrekk fra innspillene til plandokumentene. Det henvises ellers til sammenstillingen i vedlagte tabell og til den enkelte høringsuttalelse.

Her er spørsmålene som ble stilt til planprogrammet:

1. Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?
2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet?
3. Har dere innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen?
4. Har dere innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU?
5. Har dere innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen?
6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?
7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?

For hovedutfordringsdokumentet ble det vist til de samme spørsmålene, og særlig spørsmål 1 og 2.

Flere innspill er knyttet til temaer som bør følges opp i selve planarbeidet framover.

Det er også flere innspill som ligger utenfor vannregionmyndighetens ansvarsområde. Det er blant annet synspunkter som gjelder statlige sektormyndigheter. Slike innspill formidles videre til de som er ansvarlige.

Innspillene er kategorisert i noen hovedoverskrifter, som beskrives nærmere i det følgende:

- Planretningslinjer
- Arealbruk
- Konsekvensutredninger
- Medvirkning
- Organisering av vannregionen
- Utforming og bruk av vannforvaltningsplanen
- Svært modifiserte vannforekomster (SMVF)
- Tema nevnt i høringen som viktig for det videre planarbeidet
- Vann-nett
- Trondheimsfjorden

Planretningslinjer:

De fleste kommunene som har svart på høringen støtter bruk av planretningslinjer, og at dette vil gjøre at vannforvaltningsplanen lettere tas i bruk i kommunenes arealforvaltning. Det understrekes at disse må være enkle og konkrete for å bli brukt i arbeidet. Enkelte kommuner er usikre på om de vil ha praktisk effekt ut fra at kommuneplanens arealdel kan ivareta noen av de samme hensynene.

Flere statlige myndigheter støtter også planretningslinjer, og understreker at disse må være i tråd med nasjonale føringer.

Arealbruk:

Det har kommet innspill på at vannforskriften i arealplansaker bør tydeliggjøres, og hvordan miljøforbedrende tiltak etter vannforskriften § 4 kan iverksettes for å nå miljømålet. Det har kommet innspill om at det er viktig å bruke vannforskriften § 4 tidlig i planprosessene. Økt veiledning og tydeliggjøring av hvilke krav som settes er viktig for kommunene. Panretningslinjer kan være et mulig svar på dette.

Det har også kommet innspill som framhever at arealplanlegging og bruk av arealregnskap i kommuneplanprosessen er særlig viktig for å lykkes med klimatilpasning, og bør derfor fremheves i planprogrammet. Naturbaserte løsninger (kantsoner, våtmark osv.) tar plass, og forutsetter at kommunene setter av nok areal i sine planer. Det har også kommet innspill på viktigheten av å sikre drikkevann i arealplanlegging, og innspill knyttet til kriterier for lokalisering av akvakultur, og betydningen av å vurdere samlet belastning i arealforvaltningen i kystområdene.

Konsekvensutredninger (KU):

Vannregionmyndigheten vil her bemerke at det var litt uklart i høringsdokumentene hvordan spørsmålet om konsekvensutredning skulle forstås, dvs. om det var et spørsmål om vannforvaltningsplanen skal ha en konsekvensutredning eller ikke. Det er imidlertid en tydelig føring fra Kommunal- og distriktsdepartementet at vannforvaltningsplanene skal inneholde en KU på overordnet nivå.

Det har kommet flere innspill på konsekvensutredninger som en del av planarbeidet, og de aller fleste som har uttalt seg til temaet er positive til dette. Det understrekes at det er viktig med en tydelig og etterprøvbar metodikk for KU.

Medvirkning:

Det har blant annet kommet innspill fra kommunene på behov for medvirkning og gode lokale prosesser.

Det har kommet mange innspill på behov for tydeligere medvirkningsprosess, blant annet gjennom oppstartsmøter for de ulike delene av planprosessen. Innspill har også kommet på bedre involvering av næringsliv og interesseorganisasjoner, og generelt på temamøter for vannforvaltningsarbeidet.

Klarspråk i planen er viktig, og flere gir uttrykk for behov for forenkling av planen og enklere språk. Det har kommet innspill på koblingen mellom lokale utfordringer og hvordan disse kan løses i vannforvaltningsplanen, at dette oppleves som vanskelig, og at det er vanskelig å videreformidle arbeidet med vannforvaltningsplanen på en forståelig måte.

Noen kommuner gir tilbakemelding om at de mener at kommunenes utfordringer ikke har fått nok plass i hovedutfordringsdokumentet, og etterlyser hvordan sektormyndighetene skal bidra til arbeidet i vannregionen.

Flere kommuner ønsker etablering av ressursgrupper/ ressursgruppe på regionalt nivå som kan ivareta og drøfte ulike faglige tema og problemstillinger, og at denne har representasjon på faglig/

saksbehandlernivå. Fiskeridirektoratet påpeker betydningen av god involvering av sektormyndighetene i forkant av vannregionutvalgsmøtene og underveis i prosessen.

Fra Miljødirektoratet har det blant annet kommet inn innspill på muligheter for mer åpne innspill til medvirkning, og om det er mulig med felles samlinger på tvers av vannregionene på tema som berører flere regioner – dette vil legge til rette for god deltakelse for statlige myndigheter og nasjonale organisasjoner. Statsforvalteren vurderer at opplegg for medvirkning for myndigheter og organisasjoner er tydelig beskrevet.

Flere bransjeorganisasjoner og frivillige organisasjoner ønsker medvirkningsmøter og å være tettere koblet på planarbeidet og ulike tema, for eksempel vannkraft, industri og havbruk. Sjømat Norge framhever at det er viktig å få avklart regional referansegruppe eller om dialogen kun skal skje lokalt med de enkelte vannområdene.

Sabima ønsker mer kommunikasjon med kommunene og vannområdene og hva som skjer lokalt, og hvordan man kan medvirke. Det løftes fram forslag om lokale samordningsforum for tiltak i samme vassdrag/ område.

Organisering av vannregionen:

Mange av kommunene/ vannområdene gir tilbakemeldinger på at ny organisering med administrativ ledelse av vannområdene fungerer godt.

Det foreslås at rollene mellom vannregionutvalg og vannområder bør spesifiseres ytterligere, og at det tematiske samarbeidet på tvers av vannområdene styrkes gjennom for eksempel temagrupper.

Det etterlyses av flere et organ som en ressursgruppe, som skal være en arena for drøfting av faglige tema.

Det er også kommet innspill på bedre avklaring av roller og myndighet, for eksempel når det gjelder tema som kantvegetasjon, som har reguleringer gjennom flere regelverk.

Det understrekes i høringen behov for statlig prioritering og støtte til vannforvaltningsarbeidet pga. begrensede ressurser lokalt. Det trekkes fram at politisk representantskap bør nevnes eksplisitt i planprogrammet som en viktig del av vannforvaltningen.

Utforming og bruk av vannforvaltningsplanen:

Det framheves som viktig at planen blir tydeligere, kort og konkret. Det bør foretas en prioritering av tiltak, og hvilke som er grunnleggende og supplerende. Det foreslås også fra noen høringsinstanser at det utarbeides sektorvise kapitler med oppsummerte tiltak og ansvar, og at det utarbeides en digital versjon av planen.

Det foreslås også at det blir tydeligere hvordan planen skal brukes i kommuneplanens arealdel og i kommunenes VA-planer.

Noen mener inndelingen i dagens vannforekomster bør evalueres.

Det vises til bruken av vannforskriften § 12 og at planprogrammet bør tydeliggjøre hvordan denne skal komme til bruk i planprosesser. Videre at brukerinteresser ut over drikkevann og badevannskvalitet bør omtales, for eksempel knyttet til fritidsfiske, friluftsliv og rekreasjon.

Svært modifiserte vannforekomster (SMVF):

Det har kommet innspill på at vi må se på andre grunner til at vannforekomster blir satt som SMVF enn vannkraft. Det kan være andre påvirkninger som gir store utslag når det gjelder miljøtilstand, og det har kommet innspill på at det er viktig å se på samlet påvirkning.

Det har også kommet innspill til at det er behov for midler til restaurering av bekker, og gode restaureringstiltak. Det har også kommet innspill på behov for restaureringsplaner og prioritering av vassdrag med stor samfunnsverdi.

Trønderenergi påpeker at mindre strenge miljømål kan balansere miljøforbedring med samfunnsnyttig kraftproduksjon, men at forbedringer uten vesentlig krafttap også bør vurderes.

Tema nevnt i høringen som viktig i det videre planarbeidet:

- Gruveforurensing
- Tematikk knyttet til akvakultur
- Kjemisk tilstand i Vann-Nett
- Beredskap, klimaendringer, klimatilpasning, konsekvenser feks for gamle deponier
- Spredt avløp, avrenning fra landbruket, drenering og fremmede arter
- Restaurering av vassdrag og åpne gamle bekkelukkinger
- Kunnskapsgrunnlag: aktuelle stortingsmeldinger for klimatilpasning og vassdragsrestaurering, Nasjonal for handlingsplan for restaurering av tareskog, stortingsmelding om havbruk
- Edelkreps bør inkluderes i økt fokus på truede arter (i tillegg til ål og elvemusling)
- Mindre sjøørretbekker er viktige for mengde sjøørret og bør prioriteres
- Arealbruk trekkes fram som en utfordring med stor konsekvens
- Eldre vassdragsanlegg
- Drikkevannskilder som en del av kritisk infrastruktur
- Andre forurensningskilder som plast bør inn i planen selv om de ikke er en del av vannforskriften enda
- Vannforskriften § 4 (forringelsesforbudet) bør kommuniseres bedre, og at unntak etter § 12 i vannforskriften bør evalueres ved rulleringen av planen.
- Hvilke truede arter og naturtyper som bør prioriteres, og at registreringen av disse bør kobles til vannforekomster
- Kyst- og fjordområder og kjemisk tilstand
- Mye kartlegging av påvirkning gjenstår, spesielt avløp og fysiske inngrep
- Finansiering av vannforvaltningsarbeidet

For utfyllende oversikt se oversikt over høringsinnspillene vedlegg 2.

Vann-nett:

Det trekkes fram av flere betydningen av oppdatert kunnskap i vann-nett, som er databasen for å vurdere miljøtilstanden for vannforekomstene og tiltak. Flere trekker fram at det er behov for bedre ansvarsfordeling i forhold til registreringer, at det er utfordringer mellom ulike typer programvarer som kommunene bruker og vann-nett, og at det er behov for flere registreringer. Videre er det utfordrende å finne fram til kilden/ begrunnelsen for fastsatt miljøtilstand. Det er også behov for presiseringer av hva som er en vannforekomst. Det er mange mindre bekker som mangler miljømål i Vann-Nett.

Det har kommet flere innspill knyttet til påvirkning av akvakultur til flere vassdrag, og oppdatering av kunnskapsgrunnlaget knyttet til dette. Noen etterlyser mer informasjon om konsekvenser av skogbruk i vann-nett.

Det har kommet kommentar om at det synes være en feil i hovedutfordringsdokumentet når det kommer til vurdering av økologisk tilstand og at denne har blitt noe bedre og ikke verre i planperioden som har vært.

Flere ønsker en større aggregering på vassdragsnivå ved analyser og presentasjoner, og trekker fram betydningen av god kvalitet på vann-nett. For industrien er det av betydning at noen stasjoner for overvåking er «nærstasjoner» - disse bør unntas fra klassifiseringen av vannforekomsten.

Det har kommet innspill om årlige kurs/ bedre opplæring i Vann-nett.

Trondheimsfjorden:

Trondheimsfjordprosjektet er nevnt som et viktig tiltak som bør ses i sammenheng med vannforvaltningsplanarbeidet. Flere kommuner støtter arbeidet med kartlegging og overvåking og et langsiktig arbeid, og foreslår at kommunene kan ta ansvar for koordinering av resipientundersøkelser.

4. Hvordan høringsinnspillene er håndtert

Alle høringsinnspillene er satt inn i en tabell (vedlegg 2). I tabellen vises hvem som har sendt inn innspillet, selve innspillet og hvordan det blir håndtert videre.

Innspillene blir håndtert på forskjellige måter:

- Innspill som tas til orientering eller etterretning
- Innspill som fører til endringer i høringsdokumentene
- Innspill som tas med i det videre arbeidet
- Innspill som avvises med begrunnelse
- Innspill som ligger utenfor vannregionmyndighetens ansvarsområde, og videresendes til andre

5. Gjennomførte endringer i plandokumentene

I dette kapittelet gis en kort oversikt over endringer som er gjort i plandokumentene som følge av innkomne høringsinnspill. Mer detaljert informasjon kan finnes i tabellen i vedlegg 2.

Endringer i planprogrammet:

2.2 Innspill om å legge inn eget avsnitt om Vann-Nett. Følgende tekst lagt inn: For en oppdatert oversikt over miljøstatus og tiltak er det svært viktig at alle myndigheter prioriterer oppdatering av kunnskap i Vann-Nett og følger de fristene som er satt i planarbeidet.

2.2.1 Definisjon av grunnleggende og supplerende tiltak.

2.2.1 Innspill til "Viktige huskereglar framover": "Hvordan skal vannforvaltningsplanen bidra til oppfølging av disse punktene? Eksempel: «Hver sektor må ta sin del av ansvaret. Prioritering handler ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre». Hva betyr dette for administrasjonen i kommunene og for sektormyndigheter?" Tekst endret til: "Hver sektor må ta sin del av ansvaret. Alle sektorer må prioritere tiltak for et bedre vannmiljø. Mange tiltak krever innsats fra ulike sektorer og samarbeid på tvers."

3 Endret pkt 2 om påvirkninger med spesielt stor konsekvens, tatt ut skogbruk.

4.2.1 Presisering av vannforskriften som sektorovergripende rammeforskrift (også endret i 2.1), og ansvar for vurderinger etter § 12.

4.2.2 Oppdatert med nasjonale føringer for arbeidet med å oppdatere de regionale vannforvaltningsplanene (2025).

6.1 Areal for Bottenhavet vanddistrikt er oppdatert etter innspill fra Vattenmyndigheten för Bottenhavet vattendistrikt.

7.2 Presisert betydningen av det politiske representantskapet

7.4.1 Avsnitt om vannområdeinndeling tatt ut etter innspill fra Nordre Fosen vannområde.

9.2.3 Medvirkning: Det har kommet mange innspill i høringen knyttet til medvirkning, og at det er utydelig hvordan vi skal arbeide med den nye planen. Dette er forsøkt beskrevet tydeligere i nytt avsnitt 9.2.3 om medvirkning, samt presisert ytterligere i tabellen under om medvirkning i planprogrammet.

Endringer i Hovedutfordringer for Trøndelag vannregion:

3.1.1 Bottenhavet – oppdatert arealanslag.

4.3 Endret tekst om endringer siden forrige planperiode og status for økologisk tilstand, og understreket at dette kan skyldes flere faktorer, blant annet bedre kartlegging og overvåking, og klassifisering av leirvassdrag.

5.2 Tatt inn tekst om gjødselsbruksforskrift og regional miljøforskrift i landbruket.

5.5 Endret overskrift til Akvakultur

5.7.1 Gruveforurensning: Killingdal gruve eies ikke av staten etter hjemfall. Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet for alle nedlagte gruver. Vurdering av mindre strenge miljømål for nedlagte gruver. Teksten er endret i tråd med dette.

5.9 Feil opplysninger om utbredelsen av gjedde på Fosenhalvøya - setning er endret.

5.10.2 Presisering ift Tunnsjøen: Del av Trøndelag vannregion.

7 vedlegg 1: Forslag til justert tekst knyttet til akvakultur.

Vedlegg 1 Aktører som har sendt høringsuttalelse

Kommunene:

- Frosta kommune
- Levanger kommune
- Melhus kommune
- Meråker kommune
- Midtre Gauldal kommune
- Oppdal kommune
- Selbu kommune
- Snåsa kommune
- Steinkjer kommune
- Stjørdal kommune
- Trondheim kommune
- Verdal kommune

Vannområder:

- Nea-Nidelv- og Gaulavassdraget vannområder
- Nordre Fosen vannområde
- Orklavassdraget vannområde
- Søndre Fosen vannområde
- Vannområdene i Namdalen

Länsstyrelsen Västernorrlands län

Statlige sektormyndigheter:

- Fiskeridirektoratet
- Kystverket
- Mattilsynet
- Miljødirektoratet
- NVE
- Statens vegvesen
- Statsforvalteren i Trøndelag

Bransjeorganisasjoner:

- Allskog
- Fornybar Norge
- Nord fiskarlag
- Norsk Industri
- Norske lakseelver
- NTE
- Sjømat Norge
- Trøndelag bondelag

- Trønderenergi

Frivillige organisasjoner:

- Den Norske Turistforening
- Forum for natur og friluftsliv Trøndelag
- Naturvernforbundet
- Norges Jeger- og Fiskerforbund
- Norsk Friluftsliv
- Sabima
- WWF Verdens naturfond

Vedlegg 2 Tabell som viser oppfølgingen av høringsinnspill

Se tabell med innspill fra ulike høringsparter, og forslag til oppfølging av ulike innspill, på de neste sidene.

Høringsuttalelser til planprogram og hovedutfordringsdokumenter i Trøndelag og Bottenhavet vannregioner.

Arkivsak 2024/50078 i Trøndelag fylkeskommune.

Oppfølging: Tas til etterretning, tas til orientering, Endret i dokumentet, Tas med i det videre arbeidet, Innspill videresendes til: (legg inn), Avvises med begrunnelse. Forkortelse for andre relevante høringsmottakere: Miljødirektoratet (MDIR), Statsforvalteren i Trøndelag (SFTR), Vannområdekoordinator (VOK), Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE). Andre forkortelser: Regional plan for vannforvaltning (RPVF). Mindre strenge miljømål (MSM). Svært modifiserte vannforekomster (SMVF). Vannregionutvalget (VRU)

Dok.nr. i journalsystem Avsender	Innspill	Oppfølging
Nr. 8 Fornybar Norge	- Oppfordrer vannregionmyndighetene til å vurdere om dagens detaljfokus er den beste løsningen for å få oversikt over vassdragenes største verdier og utfordringer, og om denne løsningen gjør at hovedutfordringene blir identifisert og prioritert. - Anbefaler en tilnærming der målet er å identifisere vesentlige verdier og utfordringer i vassdragene slik at utvalgte strekninger og verdier blir prioritert. - Oppfordrer til at vannplanene og vannregionens presentasjoner viser antall kilometer elv parallelt med antall vannforekomster, og at samme målestokk blir benyttet på figurer som vises sammen. - Oppfordrer vannregionmyndigheten til å gå kritisk gjennom inndelingen i vannforekomster, særlig de særdeles korte (både naturlige og SMVF) og vurdere om noen kan slås sammen. - Oppfordrer myndighetene til å særlig vurdere MSM-vassdrag og å følge opp vannkraftnæringens innspill og bidrag til vann-nett, slik at kvaliteten til enhver tid er best mulig. - Oppfordrer vannregionmyndigheten til å arrangere egne temamøter med alle vannkraftaktørene i vannregionen både ved utarbeidelse av planprogram og oppdatering av vannplanen.	- Tas med i det videre arbeidet - Tas med i det videre arbeidet - Tas med i det videre arbeidet - Innspill videresendes til SFTR - Innspill videresendes til SFTR - Tas med i det videre arbeidet
Nr 9. Norsk Industri	Mener antallet vannforekomster bør reduseres. Vi erfarer at det helhetlige og økosystembaserte perspektivet blir overskygget av et planarbeid med stort detaljfokus. Vi oppfordrer til å evaluere dagens inndeling i vannforekomster og vurdere om det er hensiktsmessig å slå sammen enkelte av vannforekomstene.	- Innspill videresendes til SFTR - Innspill videresendes til SFTR - Innspill videresendes til SFTR - Tas med i det videre arbeidet

	2. Kvaliteten i Vann-nett er ikke god nok. Det er viktig at arbeidet med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett fortsatt prioriteres. 3. Enkelte av industriens overvåkingsstasjoner er såkalte nærstasjoner. Overvåkingsstasjonene er plassert innenfor et influensområde ved et utslippspunkt hvor det forventes en viss påvirkning fra utslippet. Industrien rapporterer overvåkingsdata fra slike nærmiljøstasjoner. Det er viktig at overvåkingsdata fra nærstasjoner, som ligger innenfor det som ansees som et influensområde for utslippet, skal unntas fra klassifiseringen av vannforekomsten. 4. Klassifisering av vannforekomster, samt utarbeidelse av planprogram tiltaksplaner i regionene må ta høyde for nærsoneproblematikk og veilederne som er utarbeidet for dette. 5. Industrien har omfattende data om sine utslipp, andre påvirkninger, samt informasjon om tiltak som planlegges. Dette er kunnskap industrien deler med myndighetene og som må hensyntas i planarbeidet. Det er viktig at planarbeidet bygger på riktig og oppdatert informasjon fra industribedriftene i regionene. Vi oppfordrer derfor til involvering og samarbeid med industrien ved oppdatering av planprogram og tiltaksprogram.	5. Tas med i det videre arbeidet
Nr. 10 Melhus kommune	Innspill til planprogram: 1. Støtter sterkt inkludering av KU, men metodikken må være etterprøvbar. 2. Det må gjøres rede for hvordan lokal kunnskap og engasjement skal integreres i planprosessen. F.eks. lokale arbeidsgrupper for gjennomføring av habitatforbedrende tiltak i vassdrag 3. Inkluder eksempler på hvordan lokale organisasjoner, private aktører og allmennheten kan engasjeres. Dette kan gjøre prosessen mer inkluderende og skape bedre forankring. For eksempel kan man arrangere årlige dialogmøter eller workshops for å involvere interessenter direkte i tiltaksutforming. 4. Styrke det tematiske samarbeidet på tvers av vannområdene, med f.eks. arbeidsgrupper på sektorvise temaer. 5. Rollene mellom VRU og de lokale vannområdene bør spesifiseres ytterligere for å sikre effektiv tiltaksgjennomføring. Forslag: utarbeide en mal for hvordan oppgaver og ansvar kan fordeles i praksis. 6. Vannområdekoordinator (VOK) sin rolle bør tydeliggjøres i planen. VOK bør ha en sentral rolle i rådgivning, koordinering, og kunnskapshenting. Tydeliggjøring av hvordan kommunene kan benytte VOK på en best mulig måte.	1. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes til MDIR. 2. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 3. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 4. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 7. Tas med i det videre arbeidet 8. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler

	7. Støtter forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen. Dette vil sikre at hensynet til vannmiljøet integreres bedre i kommunenes areal- og samfunnsplanlegging, noe som kan bidra til mer helhetlig vannforvaltning. For eksempel kan dette innebære at det stilles krav til økologisk vurdering i tidligfase av nye utbyggingsprosjekter. Planretningslinjer kan også medføre at vannforvaltningsplanen tas mer i bruk i det praktiske arbeidet i kommunene. 8. RPFV bør utformes slik at den er enkel å bruke i hverdagen. Dette kan oppnås ved å: ➤ Utarbeide korte sektorspesifikke kapitler med oppsummerte tiltak og ansvar. ➤ Bruke visuelle hjelpemidler som flytskjemaer, tabeller og kart. ➤ Digital utgave av vannforvaltningsplanen. ➤ Utvikle digitale verktøy i vann-nett som lar brukerne filtrere tiltak etter geografisk plassering, tidsrom eller sektor. 9. Tydeliggjøring av plan - kort og konkret. Det må være tydelig hvilke tiltak og strategier som skal til for å nå miljømålene. Det bør foretas en tydeligere prioritering av de ulike tiltakene med en rekkefølge. Det bør også tydeliggjøres hva som er grunnleggende og supplerende tiltak. 10. Det bør fremgå at det skal redegjøres for hvordan vannforvaltningsplanen skal brukes i andre planer i kommunene, eks KPA eller hovedplan vann- og avløp ut i kommunene. 11. Ønsker mer konkretisering om hvordan man kan jobbe for å nå målene fremover, fremfor en redegjørelse av dagens tilstand. Viktig at planen blir et godt verktøy for kommunene. Innspill til hovedutfordringer: 12. Vannforskriften i arealplansaker bør tydeliggjøres og hvilken linje Trøndelag vannregion ønsker å være på. Fokus må flyttes fra §12 til §4 og hvilke miljøforbedrede tiltak som kan iverksettes for å nå miljømålet. 13. behov for konkrete strategier for å håndtere SMVF. Dette kan være plan for restaurering av vassdrag med stor samfunnsmessig verdi. Viktig å se på tiltak fra andre påvirkninger som kan forsterke påvirkningene fra reguleringen 14. Landbruksbekker: Det skal være tungtveiende årsaker for å gi en vannforekomst SMVF status. Dette kan skape uønsket presedens. Man bør istedet sette opp en kriterieliste for	9. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Tas med i det videre arbeidet 13. Tas med i det videre arbeidet, merknad videresendes SFTR og NVE 14. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 15. Tas med i det videre arbeidet og videresendes til SFTR og MDIR som sektormyndighet 16. Tas med i det videre arbeidet 17. Tas med i det videre arbeidet og grunnleggende og supplerende tiltak er presisert i planprogrammet
--	---	--

	at en vannforekomst skal få en SMVF verdi. Utfordring med å vurdere hva som skiller landbruksbekker fra avløpsbekker når det kommer til miljømålet som er fastsatt. 15. Tema som bør få økt fokus: ➤ Klimaendringer og klimatilpasning ➤ Gamle deponier - sett i sammenheng med klimaendringer der økt nedbør kan destabilisere gamle deponier. ➤ Kjemisk tilstand - Overvåking bør styrkes, blant annet i kjente industriområder ➤ Gruveforurensning - eierskap, ansvar for overvåking og iverksettelse av tiltak ➤ Fysisk restaurering av vassdrag ➤ Spredt avløp ➤ Langsiktig finansiering for å opprettholde gjennomføringen av tiltak. konkret forslag om å øremerke midler til vannområdene som pådrivere for restaureringstiltak. 16. Støtter helhetlig kartlegging av Trondheimsfjorden. I forbindelse med overvåking bør man benytte modell brukt i Oslo og Bergen der kommunene har tatt ansvar for å samordne resipientundersøkelser gitt i utslippstillatelser til forurensere 17. Det bør foretas en tydeligere prioritering av de ulike tiltakene med en rekkefølge. Det bør også tydeliggjøres hva som er grunnleggende og supplerende tiltak.	
Nr. 11 Steinkjer kommune	Innspill til planprogram 1. Støtter KU, men krever bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag 2. Utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. 3. Høring av PP og HU burde vært bedre markedsført og arrangert egne oppstartsmøter 4. AU-/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Viktige at saksbehandlere i kommunene involveres 5. Støtter inkludering av planretningslinjer i planen 6. Innholdsfortegnelsen bør gjøres langt enklere. 7. Større fokus på hvordan kommunenes saksbehandlere skal settes i stand til å gjennomføre arbeidet. Insentiver til å oppdatere påvirkninger i vann-nett. Synliggjøre konsekvens ved å ikke gjøre det 8. Språket i dokumentet bør gjennomgås med tanke på klarspråk. 9. Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon om kommunenes rolle i vann-nett.	1. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 2. Endret i planprogrammet 3. Tas til etterretning 4. Tas med i det videre arbeidet og foreslås i plan for medvirkning i planprogrammet 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas til etterretning og videresendes MDIR 7. Tas til etterretning og videresendes til MDIR 8. Tas til etterretning og videresendes MDIR

	Innspill til hovedutfordringer 10. Det bør etableres insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger. Samt egne restaureringsmidler 11. Andre sterkt modifiserte vannforekomster enn vannkraftpåvirkede vannforekomster bør vurderes for SMVF-status. 12. Økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus: ➤ Sammenheng mellom viktige nøkkel-økosystemer og sammenheng med viktige funksjonsområder for fisk og arealplanlegging. ➤ Kartlegging av marine koraller bør løftes som prioritert tema. ➤ Utfordringer knyttet til akvakultur må fremheves mer tydelig 13. Dreneringstiltak i jordbruket gir uforutsigbar påvirkning. Blir i liten grad registrert i vann-nett. Dagens regelverk bør vurderes ifht. eventuell forringing av vannforekomster. 14. Behov for tydelig ansvarsdeling om registrering i vann-nett 15. Kommunale og statlige programvarer snakker ikke sammen med vann-nett. 16. Mye kartlegging av påvirkning gjenstår, spesielt avløp og fysiske inngrep.	9. Videresendes MDIR 10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Tas med i det videre arbeidet og drøftes med MDIR 13. Videresendes SFTR 14. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR og SFTR 15. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR og SFTR 16. Videresendes SFTR
Nr. 12 Midtre Gauldal kommune	innspill til planprogram: 1. Støtter inkludering av KU, men metodikken må være etterprøvbare og bør inneholde samfunnsøkonomiske analyser. KU må ha en klar kobling til miljømålene i planen 2. Det må gjøres rede for hvordan lokal kunnskap og engasjement skal integreres i planprosessen. F.eks. lokale arbeidsgrupper for gjennomføring av habitatforbedrende tiltak i vassdrag 3. Inkluder eksempler på hvordan lokale organisasjoner, private aktører og allmennheten kan engasjeres. Dette kan gjøre prosessen mer inkluderende og skape bedre forankring. For eksempel kan man arrangere årlige dialogmøter eller workshops for å involvere interessenter direkte i tiltaksutforming. 4. styrke det tematiske samarbeidet på tvers av vannområdene, med f.eks. arbeidsgrupper på sektorvise temaer.	1. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes til Mdir. 2. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 3. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 4. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 7. Tas med i det videre arbeidet

	5. Rollene mellom VRU og de lokale vannområdene bør spesifiseres ytterligere for å sikre effektiv tiltaksgjennomføring. Forslag: utarbeide en mal for hvordan oppgaver og ansvar kan fordeles i praksis. 6. Vannområdekoordinator (VOK) sin rolle bør tydeliggjøres i planen. VOK bør ha en sentral rolle i rådgivning, koordinering, og kunnskapshenting. Tydeliggjøring av hvordan kommunene kan benytte VOK på en best mulig måte. 7. Støtter forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen. Dette vil sikre at hensynet til vannmiljøet integreres bedre i kommunenes areal- og samfunnsplanlegging, noe som kan bidra til mer helhetlig vannforvaltning. For eksempel kan dette innebære at det stilles krav til økologisk vurdering i tidligfase av nye utbyggingsprosjekter. Planretningslinjer kan også medføre at vannforvaltningsplanen tas mer i bruk i det praktiske arbeidet i kommunene. 8. RPFV bør utformes slik at den er enkel å bruke i hverdagen. Dette kan oppnås ved å: ➤ Utarbeide korte sektorspesifikke kapitler med oppsummerte tiltak og ansvar. ➤ Bruke visuelle hjelpemidler som flytskjemaer, tabeller og kart. ➤ Digital utgave av vannforvaltningsplanen. ➤ Utvikle digitale verktøy i vann-nett som lar brukerne filtrere tiltak etter geografisk plassering, tidsrom eller sektor. 9. Tydeliggjøring av plan - kort og konkret. Det må være tydelig hvilke tiltak og strategier som skal til for å nå miljømålene. Det bør foretas en tydeligere prioritering av de ulike tiltakene med en rekkefølge. Det bør også tydeliggjøres hva som er grunnleggende og supplerende tiltak. 10. Det bør fremgå at det skal redegjøres for hvordan vannforvaltningsplanen skal brukes i andre planer i kommunene, eks KPA eller hovedplan vann- og avløp ut i kommunene. 11. Ønsker mer konkretisering om hvordan man kan jobbe for å nå målene fremover, fremfor en redegjørelse av dagens tilstand. Viktig at planen blir et godt verktøy for kommunene.' 12. Bedre brukervennlighet ifht å spore hvordan miljøtilstand er fastsatt 13. Bedre synkronisering mellom Vannmiljø og Vann-nett og Statsforvalterens tillatelser.	8. Tas med i det videre arbeidet og videresendes Mdir som ansvarlig for maler 9. Tas med i det videre arbeidet og videresendes Mdir som ansvarlig for maler 10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Videresendes SFTR 13. Videresendes SFTR 14. Tas med i det videre arbeidet 15. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR og NVE 16. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 17. Tas med i det videre arbeidet og I videresendes til SFTR og MDIR som sektormyndighet 18. Tas med i det videre arbeidet
--	--	--

	Innspill til hovedutfordringer: 14. Vannforskriften i arealplansaker bør tydeliggjøres og hvilken linje Trøndelag vannregion ønsker å være på. Fokus må flyttes fra §12 til §4 og hvilke miljøforbedrede tiltak som kan iverksettes for å nå miljømålet. 15. Behov for konkrete strategier for å håndtere SMVF. Dette kan være plan for restaurering av vassdrag med stor samfunnsmessig verdi. Viktig å se på tiltak fra andre påvirkninger som kan forsterke påvirkningene fra reguleringen 16. Landbruksbekker: Det skal være tungtveiende årsaker for å gi en vannforekomst SMVF status. Dette kan skape uønsket presedens. Man bør istedet sette opp en kriterieliste for at en vannforekomst skal få en SMVF verdi. Utfordring med å vurdere hva som skiller landbruksbekker fra avløpsbekker når det kommer til miljømålet som er fastsatt. 17. Tema som bør få økt fokus: ➤ Klimaendringer og klimatilpasning ➤ Gamle deponier - sett i sammenheng med klimaendringer der økt nedbør kan destabilisere gamle deponier. ➤ Kjemisk tilstand - Overvåking bør styrkes, blant annet i kjente industriområder ➤ Gruveforurensning - eierskap, ansvar for overvåking og iverksettelse av tiltak ➤ Fysisk restaurering av vassdrag ➤ Spredt avløp ➤ Langsiktig finansiering for å opprettholde gjennomføringen av tiltak. konkret forslag om å øremerke midler til vannområdene som pådriverer for restaureringstiltak 18. Støtter helhetlig kartlegging av Trondheimsfjorden. I forbindelse med overvåking bør man benytte modell brukt i Oslo og Bergen der kommunene har tatt ansvar for å samordne resipientundersøkelser gitt i utslippstillatelser til forurensere	
Nr. 13 Søndre Fosen vannområde	<u>Innspill til planprogram:</u> 1. Dersom planretningslinjer skal utarbeides, krever plan- og bygningsloven §4.2 at det også utarbeides en konsekvensutredning for miljø og samfunn. Ingen innvendinger til planretningslinjer, men de bør være konkrete og enkle å forholde seg til for kommunale saksbehandlere.	1. Tas til etterretning 2. Tas med i det videre arbeidet og spesifiseres i medvirkningsplanen

	- Det er uklart hvordan næringsliv og interesseorganisasjoner skal involveres. Foreslår minst ett møte med disse under høringen og flere ved behov. - Behov for tydeliggjøring av myndighetsforhold mellom kommuner, Statsforvalteren og NVE, spesielt for kantvegetasjon, eldre vassdragsinngrep og konsesjonsfrie kraftverk. - Positiv til ny organisering av VRU. Bør planlegges sektorvise møter og arbeidsutvalg som kan styrke forankringen. <u>Innspill til hovedutfordringer:</u> - Hovedutfordringene er mange og bredt definert, noe som gjør det vanskelig å se hva som er viktigst. Det bør tydeliggjøres hva som er de viktigste prioriteringene. - Det bør presiseres hvilke vannforekomster og tiltak som holdes utenfor vannforskriftsarbeidet, og hvilke som kan inngå for å ivareta brukerinteresser som drikkevann. - Behov for presisering av hva som er en vannforekomst og hvor man finner gjeldende miljømål, spesielt for små bekker som mangler mål i Vann-nett.	- Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR - Tas med i det videre arbeidet og spesifiseres i medvirkningsplanen - Tas med i det videre arbeidet - Tas med i det videre arbeidet – videresendes SFTR - Merknad videresendes SFTR
Nr 14 Snåsa kommune	- Påpeker viktigheten av gode verktøy og ressurser for å kunne ivareta vannkvaliteten. Kommunen er usikker på om innføring av planretningslinjer vil medføre en annen forvaltning av vannforekomster enn pr i dag. - Påpeker viktigheten av klarspråk og forståelig begrepsbruk. Det er også viktig at planen blir lett forståelig med klare tiltak. - Tiltak som gjennomføres må registreres i vann-nett på en systematisk og fullstendig måte. Uklare ansvarsforhold eller knapphet på ressurser kan medføre at tiltak ikke registreres.	- Tas med i det videre arbeidet - Merknad videresendes MDIR - Tas med i det videre arbeidet
Nr. 15 Oppdal kommune	- Vann-nett og vannmiljø bør være bedre synkronisert. Det oppleves tungvint å f.eks. finne parametere om har vært utslagsgivende for miljøtilstanden. Dette burde også vært synkronisert bedre med Statsforvalteren sine utslippstillatelser - Oppdal kommune mener konsekvensutredning vil være omfattende og med begrenset nytte, da vurderingene uansett gjøres av sektormyndigheter ved gjennomføring. - Ønske om at privatpersoner og organisasjoner skal kunne foreslå tiltak direkte i Vann-Nett. - Det er godt samarbeid lokalt, men dette må støttes av en mer tilgjengelig prosess.	- Videresendes SFTR - Avvises med begrunnelse: <i>KU skal gjøres som en del av vurdering av hvordan sette miljømål og må derfor ligge som et grunnlag for planen. Sektormyndigheter må likevel vurdere KU fra sak til sak i arealsaker</i>

	5. Orklavassdraget vannområde fungerer godt: Oppdal kommune ser ikke behov for endringer nå, men åpner for evaluering senere. 6. Regionale retningslinjer kan bidra til enhetlighet, men Oppdal kommune er usikker på om de vil ha praktisk effekt. kommuneplanens arealdel allerede ivaretar mange av de samme hensynene som foreslått i regionale retningslinjer 7. Forenkling av planprosessen: Arbeidet med rullering av vannforvaltningsplaner resulterer i flere relativt omfattende og statiske dokumenter. Dokumentene oppleves som omfattende og lite tilgjengelige, selv om det er stor interesse for vannmiljø, hindrer dette deltakelse fra både brukergrupper og myndigheter. Arbeidet prioriteres i praksis ut fra vann-nett. 8. Forenkling av planprosessen: Dokumentene oppleves som omfattende og lite tilgjengelige, selv om det er stor interesse for vannmiljø, hindrer dette deltakelse fra både brukergrupper og myndigheter. Arbeidet prioriteres i praksis ut fra vann-nett.	3. Avvises med begrunnelse: <i>Systematikken i vann-nett er tuftet på at de som har myndighet skal foreslå og ha eierskap til tiltak og kostnader. Innspill til tiltak bør komme som en del av tiltaksprogram for planen.</i> 4. Tas med i det videre arbeidet 5. Tas til orientering 6. Tas med i det videre arbeidet 7. Merknad videresendes Mdir som ansvarlig for maler, og tas med i det videre arbeidet 8. Tas med i det videre arbeidet
--	---	---

Nr. 16 Selbu kommune	<u>innspill til planprogram:</u> 1. Støtter inkludering av KU, men metodikken må være etterprøvbart og bør inneholde samfunnsøkonomiske analyser. KU må ha en klar kobling til miljømålene i planen 2. Det må gjøres rede for hvordan lokal kunnskap og engasjement skal integreres i planprosessen. F.eks. lokale arbeidsgrupper for gjennomføring av habitatforbedrende tiltak i vassdrag 3. Inkluder eksempler på hvordan lokale organisasjoner, private aktører og allmennheten kan engasjeres. Dette kan gjøre prosessen mer inkluderende og skape bedre forankring. For eksempel kan man arrangere årlige dialogmøter eller workshops for å involvere interessenter direkte i tiltaksutforming. 4. Styrke det tematiske samarbeidet på tvers av vannområdene, med f.eks. arbeidsgrupper på sektorvise temaer. 5. Rollene mellom VRU og de lokale vannområdene bør spesifiseres ytterligere for å sikre effektiv tiltaksgjennomføring. Forslag: utarbeide en mal for hvordan oppgaver og ansvar kan fordeles i praksis. 6. Vannområdekoordinator (VOK) sin rolle bør tydeliggjøres i planen. VOK bør ha en sentral rolle i rådgivning, koordinering, og kunnskapshenting. Tydeliggjøring av hvordan kommunene kan benytte VOK på en best mulig måte 7. Støtter forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen. Dette vil sikre at hensynet til vannmiljøet integreres bedre i kommunenes areal- og samfunnsplanlegging, noe som kan bidra til mer helhetlig vannforvaltning. For eksempel kan dette innebære at det stilles krav til økologisk vurdering i tidligfase av nye utbyggingsprosjekter. Planretningslinjer kan også medføre at vannforvaltningsplanen tas mer i bruk i det praktiske arbeidet i kommunene. 8. RPFV bør utformes slik at den er enkel å bruke i hverdagen. Dette kan oppnås ved å: ➤ Utarbeide korte sektorspesifikke kapitler med oppsummerte tiltak og ansvar. ➤ Bruke visuelle hjelpemidler som flytskjemaer, tabeller og kart. ➤ Digital utgave av vannforvaltningsplanen. ➤ Utvikle digitale verktøy i vann-nett som lar brukerne filtrere tiltak etter geografisk plassering, tidsrom eller sektor. 9. Tydeliggjøring av plan - kort og konkret. Det må være tydelig hvilke tiltak og strategier som skal til for å nå miljømålene. Det bør foretas en tydeligere prioritering	1. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes til MDIR. 2. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 3. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 4. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 7. Tas med i det videre arbeidet 8. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 9. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Videresendes SFTR 13. Videresendes SFTR 14. Tas med i det videre arbeidet 15. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR og NVE 16. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 17. Tas med i det videre arbeidet og videresendes til SFTR og MDIR som sektormyndighet 18. Tas med i det videre arbeidet
---------------------------------	--	---

	av de ulike tiltakene med en rekkefølge. Det bør også tydeliggjøres hva som er grunnleggende og supplerende tiltak. 10. Det bør fremgå at det skal redegjøres for hvordan vannforvaltningsplanen skal brukes i andre planer i kommunene, eks KPA eller hovedplan vann- og avløp ut i kommunene. 11. Ønsker mer konkretisering om hvordan man kan jobbe for å nå målene fremover, fremfor en redegjørelse av dagens tilstand. Viktig at planen blir et godt verktøy for kommunene. 12. Bedre brukervennlighet ifht å spore hvordan miljøtilstand er fastsatt 13. Bedre synkronisering mellom Vannmiljø og Vann-nett og Statsforvalterens tillatelser. <u>Innspill til hovedutfordringer:</u> 14. Vannforskriften i arealplansaker bør tydeliggjøres og hvilken linje Trøndelag vannregion ønsker å være på. Fokus må flyttes fra §12 til §4 og hvilke miljøforbedrede tiltak som kan iverksettes for å nå miljømålet. 15. Behov for konkrete strategier for å håndtere SMVF. Dette kan være plan for restaurering av vassdrag med stor samfunnsmessig verdi. Viktig å se på tiltak fra andre påvirkninger som kan forsterke påvirkningene fra reguleringen 16. Landbruksbekker: Det skal være tungtveiende årsaker for å gi en vannforekomst SMVF status. Dette kan skape uønsket presedens. Man bør istedet sette opp en kriterieliste for at en vannforekomst skal få en SMVF verdi. Utfordring med å vurdere hva som skiller landbruksbekker fra avløpsbekker når det kommer til miljømålet som er fastsatt. 17. Tema som bør få økt fokus: ➤ Klimaendringer og klimatilpasning ➤ Gamle deponier - sett i sammenheng med klimaendringer der økt nedbør kan destabilisere gamle deponier. ➤ Kjemisk tilstand - Overvåking bør styrkes, blant annet i kjente industriområder ➤ Gruveforurensning - eierskap, ansvar for overvåking og iverksettelse av tiltak ➤ Fysisk restaurering av vassdrag ➤ Spredt avløp	
--	---	--

	➤ Langsiktig finansiering for å opprettholde gjennomføringen av tiltak. konkret forslag om å øremerke midler til vannområdene som pådrivere for restaureringstiltak. 18. Støtter helhetlig kartlegging av Trondheimsfjorden. I forbindelse med overvåking bør man benytte modell brukt i Oslo og Bergen der kommunene har tatt ansvar for å samordne resipientundersøkelser gitt i utslippstillatelser til forurensere	
Nr. 17 Levanger kommune	<u>Innspill til planprogram</u> 1. Støtter KU, men krever bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag 2. Utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. 3. Høring av PP og HU burde vært bedre markedsført og arrangert egne oppstartsmøter 4. AU-/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Viktige at saksbehandlere i kommunene involveres 5. Støtter inkludering av planretningslinjer i planen 6. Innholdsfortegnelsen bør gjøres langt enklere.	1. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 2. Tas med i det videre arbeidet og foreslås i plan for medvirkning i planprogrammet 3. Tas til etterretning 4. Tas med i det videre arbeidet 5. Tas med i det videre arbeidet

	7. Større fokus på hvordan kommunenes saksbehandlere skal settes i stand til å gjennomføre arbeidet. Insentiver til å oppdatere påvirkninger i vann-nett. Synliggjøre konsekvens ved å ikke gjøre det. Begrensede midler krever statlig prioritering og støtte. 8. Språket i dokumentet bør gjennomgås med tanke på klarspråk. 9. Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon om kommunenes rolle i vann-nett. <u>Innspill til hovedutfordringer</u> 10. Andre sterkt modifiserte vannforekomster enn vannkraftpåvirkede vannforekomster bør vurderes for SMVF-status. 11. Økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus: ➤ Sammenheng mellom viktige nøkkel-økosystemer og sammenheng med viktige funksjonsområder for fisk og arealplanlegging. ➤ Kartlegging av marine koraller bør løftes som prioritert tema. ➤ Utfordringer knyttet til akvakultur må fremheves mer tydelig 12. Trusselen fra fremmedarter både i og langs vassdrag (som hagelupin) bør prioriteres opp, med regionale og statlige tiltak 13. Behov for tydelig ansvarsdeling om registrering i vann-nett 14. Kommunale og statlige programvarer snakker ikke sammen med vann-nett. 15. Mye kartlegging av påvirkning gjenstår, spesielt avløp og fysiske inngrep.	6. Tas til etterretning og videresendes MDIR 7. Tas til etterretning og videresendes til MDIR 8. Tas til etterretning og videresendes MDIR 9. Tas med i det videre arbeidet 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Videresendes SFTR 12. videresendes SFTR 13. Tas med i videre arbeid og videresendes MDIR og SFTR 14. Tas med i videre arbeid og videresendes MDIR og SFTR 15. Videresendes SFTR
Nr 18 Statsforvalteren i Trøndelag	1. Forringelsesforbudet (§4 i vannforskriften) må kommuniseres bedre. Det er en utfordring at dette ikke alltid forstås/respekteres lokalpolitisk. Bruk av §12 og verdien av samfunnsnytte bør evalueres ved rullering av planen. 2. Avløp: Manglende fremdrift i opprydding, behov for økt fokus og læring fra kommuner som har lyktes. 3. Grunnvann: Savner omtale av kjemisk og kvantitativ tilstand. 4. Støtter at gamle nedlagte gruver med giftig avrenning bør løftes som hovedutfordring. 5. Ny organisering som kommunalt oppgavefellesskap gir bedre forankring og tidlig involvering av vann i planprosesser.	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Tas til etterretning 3. Tas til etterretning 4. Tas til etterretning 5. Tas til etterretning 6. Tas til etterretning 7. Tas med i det videre arbeidet

	6. Planprogrammet vurderes som tydelig når det gjelder deltakelse fra myndigheter og organisasjoner. 7. Statsforvalteren støtter innlemming av planretningslinjer. Henvisning til statlige retningslinjer for klima, energi, areal og mobilitet. Ønsker retningslinjer for plassering av gjødselkummer og landbruksbygg. 8. Statsforvalteren støtter innlemming av KU. Manglende kunnskap om påvirkninger kan svekke måloppnåelse og prioriteringer. 9. Det er behov for økt kunnskap om påvirkninger. Etterlyser nasjonale databaser for stedfestede påvirkninger (f.eks. kulverter fra BaneNor) som kan knyttes til vannforekomstene. 10. Ønsker helhetlig gjennomgang av vann-nett som inkluderer overvåking og sette realistiske miljømål. Det er lite kunnskap om miljøtilstanden på vannstrekninger som er påvirket av vannkraft. 11. Påpeker at SMVF kan skyldes mer enn vannkraft, f.eks. landbruk og drikkevannsinntak. SF ønsker en ytterligere veiledning på dette fra Miljødirektoratet 12. Mangler i kunnskapsgrunnlag, særlig for akvakultur og vannkraft. 13. Ønsker bedre synliggjøring av overvåkingsdata og påvirkninger. 14. Hovedutfordringsdokumentet oppfattes å gi et noe feil bilde av utvikling i økologisk tilstand i naturlige vannforekomster; det synes for SF etter uttrekk fra vann-nett å ha vært en forbedring. Det er viktig mht. motivasjon å synliggjøre dette. ved å bruke vanntypen leirvassdrag i karakteriseringen, vil andelen som oppnår god tilstand øke.' 15. Bekymring for nedbygging av mudderområder og elvedelta. Ønsker at §4 i vannforskriften brukes aktivt i tidlig planfase. Flomskogsmark og vassdragsnære arealer må beskyttes mot nydyrking og utbygging. 16. Landbruk: Punktutslipp, avrenning, nydyrking, gjødselhåndtering og i noen tilfeller SMIL-tiltak kan påvirke vannmiljø negativt. Det er viktig at kommunene kjenner godt til regelverket og vurderer søknader etter aktuelle sektorregelverk også i byggesak. Dette kan også tas med i arbeidet med planretningslinjer. SF erkjenner også behov for bedre veiledning til SMIL-midler. 17. Truede arter og naturtyper: kommentarer til 3.3 Naturverdier og naturtjenester. Naturverdier og naturtjenester er foreslått forsterket i planen. Det bør ses på hvilke truede arter og naturtyper som bør prioriteres. I tillegg bør alle registreringer av disse artene og naturtypene kobles mot vannforekomster, slik at det blir synlig når inngrep	8. Tas med i det videre arbeidet 9. Merknad videresendes NVE/MDIR og tas med i det videre arbeidet 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Merknad videresendes MDIR 12. Tas med i det videre arbeidet 13. Merknad videresendes MDIR 14. Endret i dokument 15. Tas med i det videre arbeidet 16. Tas med i det videre arbeidet 17. Tas med i det videre arbeidet 18. Tas med i det videre arbeidet 19. Tas med i det videre arbeidet 20. Merknad videresendes MDIR 21. Tas med i det videre arbeidet 22. Tas med i det videre arbeidet
--	---	--

	i trua arter og naturtyper foregår, at man får så godt situasjonsbilde som mulig før rekkefølgen på tiltak prioriteres, se egen liste med truede arter og truede naturtyper. Kobling av disse dataene bør gjøres på nasjonalt nivå. 18. Vannkraft: Lite kunnskap om miljøtilstand i regulerte vassdrag, behov for overvåking. 19. Akvakultur: Betydelig påvirkning på laks og aure, behov for bedre karakterisering og tiltak. Dette er viktig å følge opp i revidert tiltaksplan. Det er jobbet systematisk med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget i vann-nett, og dette viser nå et riktigere bilde. Det er god kunnskap om oppgangshindre i anadrome vassdrag som føkge av settefiskanlegg. SF mener også at kunnskapsgrunnlaget om genetisk påvirkning i ville laksestammer som følge av rømminger og påvirkning fra lakselus er tilstrekkelig til å ta avgjørelser i forvaltningen. 20. Fremmede arter i og langs vassdrag: SF jobber systematisk med bekjempelse av disse, men med begrensede midler er det vanskelig å oppnå hensiktsmessig overvåking. Det gjøres prioriteringer med fokus på umiddelbar spredningsfare og trussel mot annen trua natur. Med dagens finansiering til bekjemping har man i beste fall mulighet til åp bremse en negativ utvikling. 21. Kommentar til 2.2.1: Her nevnes at første prioritet bør være vannforekomster hvor tilstand er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende. Nasjonale laksevassdrag bør også ha prioritet. Det er viktig at kvalitetselement nevnes, f.eks. trua elvemusling (VU) eller stor elvebreddedderkopp (EN) som kan være grunnlag for dårlig økologiske status i vannforekomsten. Det er begrensede midler til tiltak, og en prioritering er nødvendig ut fra trussel mot truede arter og naturtyper. Hensyn til drikkevann er viktig, deretter bør trua natur prioriteres før badeplasser og fiskeinteresser. 22. Kunnskap om kvalitetselementer og påvirkninger er mangelfull, noe som kan påvirke de valg man tar i vannforvaltningsplanen, og som igjen vil påvirke måloppnåelse. For en god kost/nyttevurdering og prioritering er man avhengig å få samlet og koblet mer data.	
Nr 19 Sjømat Norge	1. Kvaliteten i vann-nett er ikke god nok. Manglende beslutningsgrunnlag gir risiko for feil byrdefordeling og feilinvesteringer. 2. Viktige tema som bør utredes nærmere, og få en forsterket oppmerksomhet er:	1. Merknad videresendt SFTR 2. Tas med i det videre arbeidet

	• Kunnskapsinnhenting og prioritering av overvåkning i kyst- og fjordområder der en mangler god informasjon om kjemisk tilstand • Klimaendringer og påvirkning på vannmiljø • Vedtak i Stortinget knyttet til behandling av Meld. St. 24 (2024-2025) – Fremtidens havbruk 3. Ønske om bedre samarbeid og kunnskapsdeling: Havbruksnæringen ønsker å bidra med kunnskapsbasert informasjon og dialog. Det etterlyses bredere kunnskapsgrunnlag og tett samarbeid med sektormyndigheter. Det vises til behov for videre oppfølging av stortingsvedtak ifbm. havbruksmeldingen 4. Støtter målet om helhetlig og kunnskapsbasert vannforvaltning. Etterlyser tydeligere beskrivelse av næringens medvirkning i planprogrammet og mener at det må sikres et bredt spekter av interesser i planprogrammet. I tillegg må det være klare og realistiske miljømål og tiltak som kan følges opp. 5. Oppfordrer til at det opprettes en referansegruppe tilknyttet VRU. 6. Miljøovervåking undersøkelser (MOM): Viser i hovedsak god tilstand ved akvakulturlokaliteter. Vurderinger av akvakulturens påvirkning bør bygge på målbare data, og at fjordsystemer vurderes helhetlig – med alle påvirkningskilder inkludert. Det bør vurderes å få et mer tydelig skille mellom punktutslipp og diffus påvirkning, da dette gir et skille mellom punkt -påvirkning og påvirkning på større del av et vannområde. Svakt datagrunnlag kan føre til uforutsigbare og kostbare konsekvenser for næringen. 7. Viser til vedtakene fattet i Stortinget (1040, 1041 og 1042) som bør tas hensyn til i planprogrammet i forhold til vurdering av økologisk tilstand i kommende planperiode. 8. Alle påvirkningskilder må hensyntas, søkelys på grad av påvirkning bør styrkes. Data i Vann-Nett må være faktabasert og ha oppdatert kunnskap om lus, rømming og andre utslipp fra næringen. I dag er det lite kunnskap om kjemisk tilstand i sjøfasen. 9. Forslag om å arrangere kurs i Vann-Nett for berørte parter årlig. Samt det bør lages en god veileder eller webbasert kurs som vil være tidsbesparende for næring og forvaltning. 10. Støtter en inkludering av KU i vannforvaltningsplanen, med fokus på konsekvenser for miljø og samfunn, dersom det settes av tilstrekkelig med ressurser, og prosesser for medvirkning.	3. Tas med i det videre arbeidet 4. Tas til etterretning 5. Tas med i det videre arbeidet og foreslås i plan for medvirkning i planprogrammet 6. Merknad videresendes SF/MDIR 7. Tas med i det videre arbeidet 8. Merknad videresendes SFTR 9. Merknad videresendes MDIR 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Tas til etterretning 12. Tas til etterretning 13. Merknad videresendes SFTR 14. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 15. Merknad videresendes SFTR/MDIR 16. Tas med i det videre arbeidet
--	---	---

	11. Etterlyser jevnlig dialog- og referansegruppemøter for å sikre at ny kunnskap fra næring, forvaltning og forskning blir hensyntatt. Ønsker at medvirkning og kommunikasjon med havbruksnæringen blir tydeligere i planarbeidet. 12. Viktig med avklaring om det blir etablert referansegruppe til VRU eller om det legges opp til lokale interessemøter med vannområdekoordinatorene. Opplevs i inneværende planperiode at havbruksnæringen har for lite kontakt med arbeidet som gjøres innenfor vannforvaltning. 13. Utfordringen er at disse klassifiseringene i mange tilfeller er basert på et svært begrenset datagrunnlag, ofte med kun én eller noen få prøver. I enkelte områder har det ikke vært gjennomført representativ miljøovervåking over tid. Dette gir et svakt og usikkert grunnlag for forvaltningsbeslutninger som kan ha betydelige økonomiske og driftsmessige konsekvenser for aktørene. 14. Relevante stoffer må kartlegges i tråd med Vanddirektivet. Analysemetoder og grenseverdier må være klare før krav innføres. Veiledere må være tilgjengelige før regelverket trer i kraft. 15. Bekymring ved den nye forurensingsforskriften er fokus på prioriterte stoffer og hvordan dette kan påvirke klassifisering av resipienter. Dersom en vannforekomst klassifiseres som dårligere enn god kan dette få følgende mulige konsekvenser for havbruksnæringen: - Nye lokaliteter kan nektes godkjenning. - Eksisterende lokaliteter kan måtte redusere produksjon eller gjennomføre kostbare tiltak. - Teknologiske forbedringer og arealjusteringer kan bli avslått eller forsinket. - Krav om særskilte tillatelser med uforutsigbare vilkår. 16. Det blir lagt stor betydning i beskrivelse av økologisk tilstand i naturlige vannforekomster, og fra akvakultur så pekes det på at akvakultur har en betydelig påvirkning på arter grunnet lakselus eller rømt fisk (43,6%), vannuttak (21,8%) og diffus- og punktforurensning (hhv. 19,1% og 5,8%). Mer enn 300 vannforekomster er påvirket i Trøndelag vannregion, men kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett er trolig mangelfullt. For videre oppdatering og forbedring av kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett, så støttes det at sektormyndighetene må knyttes tett på.	
--	---	--

Nr 20 Vattenmyndigheten Bottenhavet	1. Tre utfordringer som bør ha et økt fokus for de ulike vannområdene, som kan påvirke Sverige er: gruvevirksomhet, vannkraft og fremmede arter. Særlig er det viktig for Sverige å unngå negative konsekvenser for vannmiljøet ved eventuell ny gruvedrift, og å følge opp problematikken med fremmede arter i grensetraktene. 2. Et godt samarbeid mellom Norge og Sverige kan gi mer data på sikt. Fra svensk side er det ønskelig med bedre datagrunnlag for vurdering av forsuringpåvirkning og belastning av kvikksølv, polybromerade difenyletrar (PBDE) og PFAs. 3. Mangledne samsvar mellom planprogram kap 6.1 og hovedutfordringer kap. 3.11 når det gjelder areal.	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Tas med i det videre arbeidet 3. Er endret i dokumentene
Nr. 21 Orklavassdraget vannområde	1. Vann-nett og vannmiljø bør være bedre synkronisert. Det oppleves tungvint å f.eks. finne parametere om har vært utslagsgivende for miljøtilstanden. Dette burde også vært synkronisert bedre med Statsforvalteren sine utslippstillatelser 2. Konsekvensutredning vil være omfattende og med begrenset nytte, da vurderingene uansett gjøres av sektormyndigheter ved gjennomføring. 3. Ønske om at privatpersoner og organisasjoner skal kunne foreslå tiltak direkte i Vann-Nett. 4. Det er godt samarbeid lokalt, men dette må støttes av en mer tilgjengelig prosess 5. Orklavassdraget vannområde fungerer godt: ser ikke behov for endringer nå, men åpner for evaluering senere. 6. Regionale retningslinjer kan bidra til enhetlighet, men usikker på om de vil ha praktisk effekt. kommuneplanens arealdel allerede ivaretar mange av de samme hensynene som foreslått i regionale retningslinjer 7. Forenkling av planprosessen: Arbeidet med rullering av vannforvaltningsplaner resulterer i flere relativt omfattende og statiske dokumenter. Dokumentene oppleves som omfattende og lite tilgjengelige, selv om det er stor interesse for vannmiljø, hindrer dette deltakelse fra både brukergrupper og myndigheter. Arbeidet prioriteres i praksis ut fra vann-nett. 8. Tema som bør få økt fokus: viser til vannområdet sitt HU-dokument.	1. Videresendes SFTR 2. Avvises med begrunnelse: <i>KU skal gjøres som en del av vurdering av hvordan sette miljømål og må derfor ligge som et grunnlag for planen. Sektormyndigheter må likevel vurdere KU fra sak til sak i arealsaker</i> 3. Avvises med begrunnelse: <i>Systematikken i vann-nett er tuftet på at de som har myndighet skal foreslå og ha eierskap til tiltak og kostnader. Innspill til tiltak bør komme som en del av tiltaksprogram for planen.</i> 4. Tas med i det videre arbeidet 5. Tas til orientering 6. Tas med i det videre arbeidet 7. Merknad videresendes MDIR som ansvarlig for maler, og tas med i det videre arbeidet 8. tas til orientering

Nr 22.Nordre Fosen vannområde	1. KU: Det høres ut som unødvendig arbeid. En av de viktigste delene av planen er utpeking av SMVF, og fastsetting av miljømål for disse. Her gjøres det en vurdering mellom samfunnsverdi og naturverdi i hvert enkelt tilfelle. Da trengs det sannsynligvis ikke en utredning på et overordnet nivå. 2. Tror de fleste interessenter og organisasjoner synes dette arbeidet er uinteressant når det foregår på et så overordnet nivå. Som nevnt før det er vanskelig å formidle vannforskriftsarbeid på en forståelig måte 3. Viktig at innholdet i VRU er relevant og ansvarsfordelingen i forvaltningen må tydeliggjøres her. 4. Ønsker å fjerne følgende under kapittel 7.4.1 (om vannområdegrenser). "Nedbørfelttilnærming og administrative ønsker er lagt til grunn for utvidelse østover mot Skarnsundet i Trondheimsfjorden, i gamle Mosvik kommune. Dette medfører at arealer i nye Inderøy kommune inngår i Nordre Fosen. Administrative og geografiske hensyn er vektlagt, jf. vannforskriftens § 23, 1. ledd. Vann-nett er oppdatert med denne justeringen." 5. Alle vannforekomster som er SMVF må ha en beskrivelse som tydelig beskriver potensialet. I nåværende planperiode møter vi ofte på problemer der ingen vet hva godt økologisk potensial er. 6. Vær tydelig på at vannforvaltningsplanen handler om miljømål for vannforekomster. planprogrammet bør spesifisere at alle vannforekomster i regionen skal gjennomgås og deles inn på en fornuftig måte 7. Vann-nett bør løftes som et eget punkt i plan-programmet, uten et velfungerende vann-nett der man finner tilstand, potensial og begrunnelser fungerer ikke vannforvaltningsplanen. 8. Viktig med oppdatering av vann-nett før ny plan trer i kraft. Hvem skal gjøre den jobben? 9. Feil opplysninger om utbredelsen av gjedde på Fosenhalvøya i kapittel 5.9. Det finnes gjedde i drikkevannskilden Barsetvatnet i Ørland, flere anadrome vassdrag i Bjugn og 1 på Fosenhalvøya har i tillegg gjedde. Elvemuslingbestanden i et av disse vassdragene er direkte truet pga. gjedda. Gjedd er ikke påvist i Barsetvatnet, men i 2017 ble det påvist 1 gjedde i Liavatnet nedstrøms Barsetvatnet. Det er ikke observert gjedde siden det. Det er ikke vandringsmuligheter mellom disse vannene.	1. Avvises med begrunnelse: <i>KU skal gjøres som en del av vurdering av hvordan sette miljømål og må derfor ligge som et grunnlag for planen. Sektormyndigheter må likevel vurdere KU fra sak til sak i arealsaker</i> 2. Tas til orientering og videresendes MDIR 3. Tas med i det videre arbeidet 4. Endret i dokument 5.Videresendes MDIR 6. tas med i det videre arbeidet 7. Endret/spesifisert i planprogrammet 8. Tas med i det videre arbeidet (Det er definert ansvar for oppdateringer i Vann-nett etter sektoransvaret, og satt frister for dette arbeidet. Dette vil det informeres om i møter med kommunene og i VRU.) 9. Endret i dokumentet
--------------------------------------	---	--

	Det er derfor ikke riktig å si at elvemuslingbestanden i Barsetvatnet og Liavatnet er truet på grunn av dette. Bjugn er også på Fosenhalvøya, så setningen må endres.	
Nr. 23 Kystverket	1. Dokumentene synes å være representative og formålstjenlige for de utfordringer som vannforekomstene har i dag, og det arbeidet og organiseringen som må til for å utarbeide en revidert vannforvaltningsplan for regionen. 2. Legger til grunn til at lenke til oppdaterte nasjonale føringer av 7. april 2025 blir innarbeidet i planprogrammet. 3. Har ellers ingen spesielle innspill til varsel om oppstart av revisjonen av vannforvaltningsplanen.	1. Tas til etterretning 2. Innarbeides i dokumentet 3. Tas til etterretning
Nr. 24 Sabima, Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), WWF Verdens naturfond, Den Norske Turistforening (DNT), Norsk Friluftsliv	<i>Høringsuttalelsen er sendt til vannregionene, Departementsgruppen for vannforvaltning og Direktoratgruppen for vannforvaltning. Innspill som hovedsakelig er rettet til nasjonale myndigheter er ikke inkludert nedenfor.</i> Planprogram 1. Medvirkning, kommunikasjon, informasjon: Det er viktig at særlig kommunene og vannområdene blir bedre til å kommunisere hva som skjer i vannområdet og hvordan man kan medvirke. Det bør komme tydelig frem hva som er kunnskapsgrunnlaget, samt eventuelle mangler på kunnskap, hva som er utfordringene og hvilke løsninger som er valgt. Kommunikasjonen bør fortelle både om konkrete tiltak, for eksempel om avløp og utbedring av kulverter ved kommunal vei, og om overordnede prosesser og planer som ligger til grunn, for eksempel arealplan. Mange kommuner mangler helt informasjon om vannforvaltning og arbeid for et bedre vannmiljø på sine nettsider. Vi ønsker derfor folkelig tilgjengelig informasjon om dette – noe vi også tror er viktig for folkevalgte politikere. 2. Ønsker, ut over de formelle høringsarenaene, også å medvirke gjennom å kunne delta med representant(-er) i både regional referansegruppe og i de lokale referansegruppene/lokale samordningsarenaer i vannområdene. 3. Viktig at det etableres fungerende lokale referansegrupper eller tilsvarende forum i alle vannområder. Referansegruppene bør bidra til å forbedre kommunikasjonen og skape muligheter for å diskutere utfordringer og løsninger. Dette krever at det settes av tilstrekkelige ressurser i vannområdene/vannregionene. 4. I noen vannregioner/vannområder er det etablert tematiske grupper på eksempelvis økologi eller biologi/limnologi, landbruk, VA og overvann, og åpnet for at også medlemmer fra lokal/regional referansegruppe kan delta i disse. Det bør etableres slike	1. Tas med i det videre arbeidet, og innspill videresendes til vannområdene 2. Tas til etterretning, og er forsøkt hensyntatt i forslag til medvirkningsplan i planprogrammet. Deler av innspillet videresendes VOK. 3. Innspill videresendes til vannområdene 4. Innspill videresendes til vannområdene 5. Innarbeidet i planprogrammet 6. Tas til etterretning 7. Tas med i det videre arbeidet 8. Tas med i det videre arbeidet, og innspill videresendes til vannområdene 9. Tas til etterretning 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Tas til etterretning 12. Tas til etterretning 13. Innarbeides i dokumentet, og tas med i det videre arbeidet

	grupper i forbindelse med restaurering av utvalgte vassdrag. Det samme gjelder for vilkårsrevisjoner. Vilårsrevisjoner bør kobles tydeligere på arbeidet i vannforvaltningen - og må henge sammen med vassdragsrestaureringen. 5. Planprogrammene må tydeliggjøre at det er den aktuelle sektormyndigheten som er ansvarlig for å gjøre vurderinger etter vannforskriften § 12. De skal ikke bare vurdere om paragrafen kommer til anvendelse, men også hva som skal til for at vilkårene i § 12 er oppfylt. Dette gjelder både for enkeltvedtak, reguleringsplaner, og ved utarbeidelse og behandling av kommune(del)plan og regionale planer. 6. Mener at miljømål og tilstand for laks skal tilsvare mål etter «kvalitetsnorm for villaks», med mål om «høstbart overskudd». Vannforvaltningsplanene bør bruke kvalitetsnormens mål om «høstbart overskudd» direkte, uten omregningsnøkkelen som brukes i dag. 7. Planprogrammene bør derfor tydeliggjøre hvordan utarbeidelsen av vannforvaltningsplanen skal ivareta ulike brukerinteresser, og hvordan man skal avklare når brukerinteresser fører til strengere miljømål. 8. Vi ønsker at vannregionens/vannområdenes ulike arbeidsgrupper skal bli enda tydeligere samordningsforum for ulike aktører/etater som skal gjennomføre tiltak i ett og samme vassdrag/område, slik at man får mest mulig synergier og dermed samfunnsnytte for penga. Ikke minst må fokuset på tverrsektoriell samordning bli enda tydeligere i forbindelse med kommende vassdragsrestaureringer. 9. Handlingsplanen for vassdragsrestaurering: Planprogrammene bør tydeliggjøre sektorenes (inkludert kommunenes) plikt å delta i det kommende arbeidet med å utvikle og samordne riktig tiltakspakke for de utvalgte vassdragene. <u>Hovedutfordringsdokumentene</u> 10. Mål om kjemisk tilstand må være realistiske, mht. bevilgninger og kapasitet til tiltak. Problemstillingene om dette må anerkjennes og tydeliggjøres i planene hvis de i det hele tatt skal fremstå som troverdige. 11. Det er et stort problem at vurderingen av økologisk tilstand i fjorder og langs kysten ikke omfatter hvordan det står til med fiskeartene som hører hjemme der, som kysttorsk og de anadrome laksefiskene. Det er svært viktig å inkludere fisk som kvalitetselement i fjordene og det trengs fortgang i dette. 12. Som følge av politiske målkonflikter tildeles ikke sektormyndighetene tilstrekkelige ressurser for å kunne delta godt nok i prosessene eller til å gjennomføre nødvendige tiltak for at vi skal nå miljømålene.	14. Tas til etterretning 15. Tas med i det videre arbeidet 16. Innspill er ivarettatt i dokumentet 17. Innspill videresendes til vannområdene
--	--	---

	13. Overvåking av kjemisk tilstand: ESA påpeker at det er en mangel at vannforvaltningsplanene ikke gir noe bilde av, eller diskuterer utviklingen av, de prioriterte stoffene over tid. Denne problematikken må tydelig frem, både som utfordring og i planprogrammene. Vannregionene bør også gi mer realistiske forklaringer og prognoser på når kjemisk god tilstand forventes oppnådd. 14. Det er også viktig at vannforvaltningen, både i vurdering av hovedutfordringer og i seinere utarbeiding av forvaltningsplaner og tiltaksprogram, tar inn over seg at det er mange andre arter enn laks som er kraftig negativt påvirket av vannkraft. Det er problematisk at vannforvaltningsarbeidet, som skal være helhetlig og økosystembasert, ikke klarer å forholde seg til/ta inn mer helhetlige vurderinger av miljøtilstanden, som tilleggsvurdering ved siden av de utvalgte «kvalitetselementene» som skal rapporteres til EU. 15. Det er viktig at effekten på vannmiljø får langt større oppmerksomhet innen skogbruket. Dette omfatter bl.a. avrenning og forurensing etter flatehogster, gjødsling, og andre skogbruksrelaterte inngrep (humus, nitrogen etc.), særlig hogst av kantsoner. Også terrengtransport som krysser vassdrag og vannrike vegetasjonstyper, samt skogsveibygging, har negative konsekvenser for vassdrag, myr, sumpskog, flommarkskog mm. Derfor må påvirkningen fra skogbruk med i vann-nett, dvs. vurderingen av påvirkning og tilstand for vassdrag. 16. Det er bra at kantsoner/kantvegetasjon er blitt et eget tema i de nasjonale føringene. Det er viktig at arbeidet med kantsoner bevisstgjøres og vies tydelig plass i planprogrammet. 17. Bevisstgjøringen i forvaltningen om kantsonenes betydning må også nå statsforvalteren og kommunene. Kantvegetasjon langs vassdrag må ikke flatehogges og det er viktig at kommunene gjennom arealplanlegging, byggesaker og landbruksforvaltning er bevisste på å bevare kantvegetasjonen langs vassdrag.	
Nr 25 Mattilsynet	1. Mattilsynet støtter tiltakene som er foreslått som hovedutfordringene i vannregionene. 2. Akvakultur: Teknologit utvikling som lukkede anlegg kan endre arealbehovet. Nødvendig med felles mål og bred forankring hos relevante myndigheter og næringen	1. Tas til etterretning 2. Tas med i det videre arbeidet 3. Tas med i det videre arbeidet 4. Videresendes kommunene

	3. Fremtidig lokalitetsstruktur for akvakultur må planlegges områdevis, med hensyn til smittepress og villaksens utvandningsruter. 4. Mattilsynet peker på kommunenes ansvar for å bidra aktivt i arbeidet med å sikre drikkevann, inkludert samarbeid med vannverkseiere. Viktig å vurdere revisjon av KPA i denne sammenheng 5. Kommunene skal sikre hensynssoner/sikringssoner og planbestemmelser for drikkevannskilder i henhold til plan- og bygningsloven og drikkevannsforskriften. Dette er ikke enhetlig utført i dag. 6. Kommunene må sikre arealer til vannforsyning og avløp, og unngå konflikt med arealer til f.eks. vindkraft. 7. Drikkevann som kritisk infrastruktur: Mattilsynet understreker behovet for økt oppmerksomhet på beskyttelse av drikkevannskilder, inkludert reservekilder. 8. Kunnskapsgrunnlag: Det er behov for bedre data for klassifisering av grunnvannsforekomster og kostholdsråd for fisk 9. Mattilsynet har oppdatert kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett om lakselusens påvirkning på villaks, basert på modeller fra Havforskningsinstituttet og overvåkingsprogrammet NALO. 10. Innspill til planperioden 2028–2033: Areal og fremtidig lokalitetsstruktur Et sentralt mål er å etablere en mer hensiktsmessig lokalitetsstruktur med mål om redusert smittepress internt i produksjonsområder og mot ville bestander ▪ Smittesoner med gode hygieniske barrierer ▪ Koordinert brakklegging ▪ Erstatte en del åpne merder med lukkede/skjemmete anlegg Plassering av anlegg i forhold til villaksens utvandningsruter er avgjørende. Fremtidig lokalitetsstruktur bør derfor planlegges områdevis, basert på: ▪ Smittemodeller ▪ Avstand til lakseførende vassdrag ▪ Strømningsforhold og vannkvalitet ▪ Biologisk mangfold og bunnforhold	5. Videresendes kommunene 6. Videresendes kommunene 7. Videresendes kommunene 8. Videresendes MDIR 9. Videresendes SFTR 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Tas med i det videre arbeidet 13. Tas med i det videre arbeidet 14. Tas til etterretning 15. Tas til etterretning 16. Tas med i det videre arbeidet 17. Tas med i det videre arbeidet
--	---	---

	11. Akvakultur spiller en sentral rolle i både nasjonal og global matproduksjon, og det er et politisk mål å legge til rette for vekst i næringa. Mattilsynet anbefaler at både miljømessige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av tiltak innen akvakultur vurderes i KU. 12. Henvvisning til nasjonale mål for vann og helse og nasjonale forventninger til planlegging. Dette er spesielt viktig i plan- og beredskapssammenheng (se detaljer i uttalelse) 13. Nye forurensningsparametere: Mikroplast, nanoplast og PFAS bør omtales i planprogrammet, selv om de ikke er inkludert i vannforskriften ennå 14. Akvakultur: Lakselus er påvirkning etter vannforskriften. Foreslåtte tiltak vil rettes mot lakselus. I tillegg er krepsepest og Gyrodactylus salaris relevante temaer i vurderingene etter vannforskriften. Mattilsynet håndterer utbrudd av disse ihht bekjempelsesplaner. 15. Akvakultur: Ny stortingsmelding om havbruk legger føringer for fremtidig regulering og vil kunne stimulere til teknologiutvikling på blant annet lukkede merder 16. Forventer at nasjonale føringer skal ivareta viktige interesser knyttet til drikkevann, planter og akvakultur blir fulgt opp i planprosessen 17. Planprogrammet er vurdert som detaljert og relevant. Vi foreslår at det vises til nasjonale mål for vann og helse i planprogrammet for 2028-2033.	
Nr 26 Fiskeridirektoratet	1. Har ikke mottatt brev om høringen, uttaler seg med utgangspunkt i dokumentene som er publisert på vannportalen 2. Registrerer at punktene Fiskeridirektoratet ikke kunne stille seg bak er endret i dokumentet. 3. Bemerker at det ikke er gitt mulighet for Fiskeridirektoratet å bidra med innspill underveis i arbeidet med dokumentene, og høringsdokumentene fremstår som VRM sine. Etterlyser bedre medvirkningsprosess 4. Støtter forslaget om AU i kapittel 9.2.2. og mener det vil legge til rette for bedre samarbeid om oppdatering av plan. 5. Bemerker at innspill før dokumentet ble sendt på høring som gjaldt til endringene i vedlegg 1 (kap. 7) ikke er forstått riktig. I kolonnen for effekter som gjelder Fiskeridirektoratet sine ansvarsområder er det lagt inn "tatt ut etter innspill fra	1. Tas til etterretning 2. Tas til orientering 3. Tas til etterretning, og følges opp gjennom justert plan for medvirkning 4. Tas til etterretning 5. Tabellen er endret i samråd med Fiskeridirektoratet 6. Tas til orientering 7. Tas til orientering 8. Endret i dokumentet

	Fiskeridirektoratet". F.dir. sitt opprinnelige innspill var at hele tabellen bør tas ut, og at tabell 9 beskriver noe av det samme og er tilstrekkelig. - Kunnskapsgrunnlaget er gjennomgått og oppdatert i samarbeid med Statsforvalteren - Kunnskapsgrunnlaget som omfatter påvirkning fra rømt oppdrettsfisk og lakselus på villfisk i vassdrag med anadrom fisk oppdateres nå på nasjonalt nivå av F-dir, M-dir og Mattilsynet - Forutsetter at kapittel 4.2.4. oppdateres med nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av regionale vannforvaltningsplaner	
Nr. 27 Norske lakseelver	Planprogram - Vi har flere ressurspersoner som i større grad enn i dag kan jobbe med tiltak og bedre miljøtilstand. En forutsetning for slike bidrag er at terskelen for å medvirke er lav, og at det skapes et engasjement og eierskap til vannforvaltningsarbeidet. Det er grunnleggende viktig at vannforvaltningsarbeidet også inviterer til folkelig engasjement. - Lokalt har vannområdekoordinatorene en nøkkelrolle, da disse gjerne er første kontaktpunktet inn mot vannforvaltningen. Det er viktig at både kommuner og vannområdekoordinatorene aktivt informerer om arbeidet som pågår i vannområdene, tilskuddsordninger og hvordan frivillige og andre kan medvirke. Trekker frem det gode samarbeidet med vannområdekoordinatorene i Trøndelag - Mener det er viktig at restaurering av vann og vassdrag løftes som et prioritert tiltak i alle de regionale vannforvaltningsplanene. - I den neste planperioden anser vi det som viktig at vannforvaltningsplanene og den nasjonale strategien for restaurering av vassdrag blir koordinert. Ønsker miljøfond finansiert av vannkraftproduksjon - Kommunen som arealmyndighet må bruke sine planer som et verktøy for å både nå miljømålene, jf. vannforskriftens § 4, og de må også gjøre grundige vurderinger i tråd med § 12 når det kommer til nye inngrep. Det må tydeliggjøres at det foreligger en juridisk plikt til å beskytte vannforekomster mot forringelse, og det er også en plikt å forbedre miljøtilstand. Fremfor å vurdere om man kan si ja, er spørsmålet i mange tilfeller om man må si nei til nye inngrep og tiltak. - Det bør tydeliggjøres at fastsatte miljømål etter vannforskriften er minimumskrav. Vannforskriften (§ 13) slår fast at dersom det i annet regelverk enn vannforskriften er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende, skal den strengeste bestemmelsen legges til grunn.	- Tas med i det videre arbeidet - Innspill videresendes til vannområdene - Tas med i det videre arbeidet - Tas med i det videre arbeidet - Innspill videresendes til vannområdene - Er beskrevet i planprogrammet, tas med i det videre arbeidet - Innspill videresendes til MDIR - Innspill videresendes til MDIR - Innspill videresendes til MDIR - Innspill videresendes til MDIR

	7. Vi mener derfor at miljømål og tilstand for laks skal tilsvare mål etter «kvalitetsnorm for villaks», med mål om «høstbart overskudd». Vannforvaltningsplanene bør bruke kvalitetsnormens mål om «høstbart overskudd» direkte, uten omregningsnøkkelen som brukes i dag. Hovedutfordringsdokumentet 8. Kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett må kvalitetssikres, og presisjonen må økes. Presisjon må forbedres, og flere kvalitetselementer må benyttes for å gi representativt bilde av miljøtilstand. Ønsker bruk av biologiske, fysiske og kjemiske indikatorer. Etterlyser bedre integrasjon av ny teknologi som LiDAR og miljøDNA. Ønsker at vann-nett fungerer som en felles database for fagrapporter og utredninger. Vi ser et klart behov for bruk av flere kvalitetselementer ved fastsettelse av miljøtilstand, og fisk må inn som kvalitetselement i kystvann. 9. Det er viktig å avklare målkonflikter i vannforvaltningsarbeidet, og vi mener det er uheldig at hensynet til kraftproduksjon, oppdrett og landbruk alt for ofte trumfer naturhensyn. Vannkraft er en vesentlig påvirkningsfaktor og må håndteres med riktige miljømål og tiltak. Ønsker at vannressurslovens §28 og §66 brukes mer aktivt for å stille miljøkrav til eldre og konsesjonsløse kraftverk. Bekymret for økt småkraftutbygging uten samlet belastningsvurdering. 10. For å nå fastsatte miljømål i neste planperiode er det helt vesentlig at arbeidet innvilges nok ressurser, både med tanke på bemanning og tilskudd til f.eks. restaureringsprosjekter.	
Nr 28 Trønderenergi	1. Arrangere egne temamøter med alle vannkraftaktører både ifbm planprogram og oppdatering av vannforvaltningsplanen 2. Stiller seg bak Fornybar Norges vurdering av at planprosessen i større grad bør rette fokuset mot de vesentligste utfordringene og verdiene i vassdragene. Et sterkt detaljfokus, med svært mange korte vannforekomster, gir lite rom for helhetlig vurdering og skaper risiko for fragmenterte tiltak uten målbar effekt. Vi anbefaler at vannregionmyndigheten vurderer en mer aggregert fremstilling på vassdragsnivå, med prioritering av utvalgte strekninger basert på miljøpotensial og samlet belastning. 3. Gå kritisk gjennom inndelingen i vannforekomster -særlig de korte (både naturlige og SMVF) og vurdere om noen kan slås sammen.	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Tas med i det videre arbeidet 3. Meknad videresendes SFTR 4. Merknad videresendes SFTR 5. Merknad videresendes SFTR/MDIR 6. Merknad videresendes SFTR 7. Tas med i det videre arbeidet

	4. For vannforekomster som er sterkt modifiserte (SMVF), forventer vi at miljømål fastsettes i tråd med Vannforskriftens åpning for mindre strenge miljømål (MSM), der dette er faglig og forvaltningsmessig begrunnet. Det bør gjøres konkrete vurderinger av hvilke tiltak som er teknisk gjennomførbare, økonomisk proporsjonale og miljømessig hensiktsmessige. rav og tiltak må ses i et kraftsystemperspektiv: Strenge krav til vannføring og manøvrering kan i noen tilfeller redusere fleksibilitet og produksjon i eksisterende anlegg, noe som igjen kan utløse behov for ny utbygging og nye inngrep i andre vassdrag. Dette kan gi større samlet naturpåvirkning 5. Påpeker at kvaliteten i vann-nett er avgjørende for legitimitet og relevans. Erfaring viser at feil og mangler fortsatt forekommer, og at innspill fra vannkraftaktører ikke alltid blir integrert. Ber at vannkraftaktørenes datagrunnlag og vurderinger integreres mer systematisk, særlig der tiltak vurderes. 6. Etterlyser mer fokus på vesentlige utfordringene og verdiene i vassdragene. Det kritiseres detaljfokus med mange korte vannforekomster, som kan gi fragmenterte tiltak uten målbar effekt. anbefaler en mer aggregert fremstilling på vassdragsnivå, med prioritering basert på miljøpotensial og samlet belastning. 7. Forventer at miljømål fastsettes i tråd med vannforskriftens åpning for mindre strenge miljømål (MSM). Ber om konkrete vurderinger av teknisk gjennomførbare, økonomisk proporsjonale og miljømessig hensiktsmessig tiltak. Påpeker at MSM kan balansere miljøforbedring med samfunnsnyttig kraftproduksjon, men at forbedringer uten vesentlig krafttap også bør vurderes. Advarer mot strenge krav som kan redusere fleksibilitet og produksjon i eksisterende anlegg, som kan føre til flere inngrep i andre vassdrag med en større samlet naturpåvirkning. 8. Støtter forslag om at det etableres temamøter for vannkraftaktører i regionen. Positive til å delta i slike fora og bidra med kunnskap om regulerte vassdrag, pågående miljøtiltak og muligheter for forbedringer innenfor gitte rammer.	8. Tas med i det videre arbeidet
Nr 29 Forum for natur og friluftsliv Trøndelag	1. Ønsker forslag til tiltak for vannkraftverk som legger opp til bedre og mer omfattende tilsynsrutiner. Det er avdekt ulovlige demninger, manglende minstevannføring og andre tiltak som forringer vassdraget mer enn tillatt. 2. Plastforurensing: plastforsøpling av vatn er en av de mest alvorlige miljøutfordringer i vår tid, og en betydelig utfordring i Trøndelag som har en lang kyst og et rikt nettverk av vassdrag. Mikroplast bør inkluderes som et tema i tilstandsklassifiseringen for vurdering av økologisk tilstand i en vannforekomst. De fremtidige virkningene av	1. Videresendes MDIR/NVE 2. Videresendes MDIR 3. Tas til etterretning og videresendes VOK 4. Tas til etterretning og videresendes VOK

	mikroplast i vann er delvis ukjente, og det kan være nyttig å ha en verdi for dette i klassifiseringa for å se sammenhenger over tid. - Ønsker å bli mer involvert fremover, spesielt opp mot tiltaksprogrammet. Kan bidra med lokalkunnskap og engasjement for å bedre miljøtilstanden i vassdragene. Ønsker å bli informert om befaringer i de ulike vannområdene, og at dette legges opp til som åpne invitasjoner. Vannområdekoordinatorer kan ta det lokalt med lag, organisasjoner og andre interesserte for en lokal referansegruppe. - Lokale referansegrupper: styrkes dersom en lokal vannområdekoordinator (VOK) knytter seg tettere på frivilligheten. Dette kan gjøres gjennom "lokale ref.grupper" eller medvirkning under VOK. Gjennomføringen av dette kan VOK ta lokalt med lag, organisasjoner og andre interesserte, og FNF ønsker å bli kontaktet i denne prosessen - Regional referansegruppe: Trøndelag mangler regional referansegruppe. FNF ser det som nyttig å delta i slike slik at de kan fungere som et ekstra knutepunkt opp mot sine organisasjoner - Positivt med restaurering og habitatforbedrende tiltak, men det er viktig at dette ikke innebærer ødeleggelse av annen natur.	- Tas med i det videre arbeidet og er justert i forslag til medvirkningsplan - Tas til etterretning og videresendes VOK
Nr. 30 Meråker kommune	<u>Innspill til planprogram</u> - Positivt å inkludere KU som et eget kapittel i vannforvaltningsplanen for å bidra til å tydeliggjøre effektene av gjennomføring av vannforvaltningsplanen. - Fase 2 for medvirkning kunne vært tydeliggjort i tabell med forslag til plan for medvirkning. - Det fremstår noe uklart når og hvordan interessenter/organisasjoner kan delta. Trenger mer detaljert plan utover at det vil arrangeres møter i perioden 2024-2027 - Behov for møter med interessenter og organisasjoner for å få frem viktig lokal kunnskap som ellers ikke er like tilgjengelig. - Planprogrammet bør konkretisere hvordan samarbeid mellom statlige sektormyndigheter og kommune skal organiseres i saker med overlappende ansvar eller hvor ansvarsforhold er uavklart. Problemstillinger med å sikre et godt vannmiljø i slike komplekse saker er omfattende for enkeltkommuner å håndtere. - Behov for økt økonomisk bistand til vannforvaltningsarbeidet.	- Tas med i det videre arbeidet - Er endret i dokumentet og er forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan - Er endret i dokumentet og forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan. - Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK - Tas med i det videre arbeidet og foreslås drøftet i VRU - Videresendes MDIR - tas med i det videre arbeidet - Videresendes MDIR - Videresendes SFTR, tas med i det videre arbeidet

	7. Positivt å inkludere planretningslinjer i kommende vannforvaltningsplan for å understreke planens betydning med forpliktige føringer for kommunal forvaltning og planlegging. <u>Innspill til hovedutfordringer</u> 8. Gruveforurensning krever en forsterket oppmerksomhet da dette påvirker flere vassdrag. 9. Avrenning fra landbruket til vannforekomstene bør få et større fokus da det ikke er kartlagt for Trøndelag vannregion tidligere. 10. Flere naturverdier og naturtjenester får forsterket oppmerksomhet i kommende planperiode. Vassdrag med spesielt stor verdi bør utredes nærmere av Statsforvalteren der hvor det er behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det burde utdypes hva forsterket oppmerksomhet innebærer videre i planprosessen og i forvaltningsplanen	10. Videresendes SFTR, tas med i det videre arbeidet
Nr. 31 Verdal kommune (Innspill til PP) Nr 38 Verdal kommune (Innspill til HU)	<u>Innspill til planprogram</u> 1. Støtter gjennomføring av en KU, men presisjon på denne vil være avhengig av et bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag 2. Formøter/dialogmøter mellom sektormyndigheter som bakgrunn for planprogrammet oppleves som positivt og danner et solid grunnlag for videre arbeid med planrullering. 3. Opplever det som utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. Anbefaler mer markedsføring på en mer omfattende måte og viser til Nordland fylkeskommune sitt oppstartsmøte. 4. Arbeidsutvalgs-/temamøter på regionalt nivå bør opprettes igjen. For å sikre bedre informasjon og øke oppmerksomheten om arbeidet med vannforvaltning i kommunene må de inkluderes i tydeligere AU/temamøter. 5. Støtter innføring av planretningslinjer med en forventning at sektormyndighetene følger opp disse aktivt. 6. Vannregionmyndigheten bør inkludere mer konkret informasjon om hvordan kommunene skal delta i innlegging og oppdatering av data i vann-nett. Fokus på rollefordeling, nødvendig opplæring og ressursstøtte. <u>Innspill til Hovedutfordringer</u>	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Tas med videre i arbeidet, er forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan 3. Tas med i det videre arbeidet, er forsøkt hensyntatt i justert medvirkningsplan 4. Tas med videre i arbeidet, og er forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas med i det videre arbeidet

	7. Peker på bekkelukkinger, kanaliserte vannforekomster og liknende som ikke er innenfor hovedregelen om vannkraftpåvirkede vannforekomster som bør vurderes for SMVF 8. Tema som bør få økt fokus: • Akvakultur: større fokus på utfordringer knyttet til akvakultur og dens påvirkning på økologisk tilstand. • Fremmede arter: Helhetlige tiltaksplaner for fremmede arter både langs og i vassdrag. Bør prioriteres opp i vannforvaltningsplanen og følges opp med regionale og statlige tiltak av større skala • Landbruk: Dreneringstiltak er ikke søknadspliktige og gir en uforutsigbar påvirkning på vannmiljøet. Blir også registrert i liten grad i vann-nett. 9. Insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger bør etableres samt egne restaureringsmidler. Kompensasjonsordninger for tilrettelegging av nye dyrka areal som følge av flytting av tapt dyrka mark ved bekkeåpninger bør også vurderes. 10. Minner om bruk av klarspråk og begrepsavklaringer, spesielt med påvirkningsdrivere og -grupper. 11. Vann-nett: Utførte tiltak forsvinner som kan svekke erfaringsgrunnlaget og at man mister oversikten over samlet belastning over tid. Krever at registreringer gjennomføres på en systematisk og fullstendig måte. 12. Utfordring med uklart ansvarsforhold og manglende kapasitet som fører til risiko for informasjonsgap. 13. Støtter gruveforurensning som en prioritert utfordring selv om problematikken ikke er relevant for kommunen.	7. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR 8. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR og MDIR 9. Videresendes SFTR og MDIR 10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR 11. Videresendes SFTR og MDIR 12. Videresendes SFTR og MDIR 13. Tas til orientering og videresendes MDIR
Nr 32 Stjørdal kommune	<u>Innspill til planprogram</u> 1. Positivt å inkludere KU som et eget kapittel i vannforvaltningsplanen for å bidra til å tydeliggjøre effektene av gjennomføring av vannforvaltningsplanen. 2. Fase 2 for medvirkning kunne vært tydeliggjort i tabell med forslag til plan for medvirkning. 3. Det fremstår noe uklart når og hvordan interessenter/organisasjoner kan delta. Trenger mer detaljert plan utover at det vil arrangeres møter i perioden 2024-2027 4. Behov for møter med interessenter og organisasjoner for å få frem viktig lokal kunnskap som ellers ikke er like tilgjengelig.	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Endret i dokumentet, forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan 3. Endret i dokumentet, forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan 4. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK

	5. Planprogrammet bør konkretisere hvordan samarbeid mellom statlige sektormyndigheter og kommune skal organiseres i saker med overlappende ansvar eller hvor ansvarsforhold er uavklart. Problemstillinger med å sikre et godt vannmiljø i slike komplekse saker er omfattende for enkeltkommuner å håndtere. 6. Behov for økt økonomisk bistand til vannforvaltningsarbeidet. Det er generelt for lite økonomiske midler for å få gjennomført nødvendige tiltak. Miljødirektoratets tilskuddsordning bidrar til å få gjennomført gode tiltak, men mange tiltak blir nedprioritert grunnet begrenset økonomisk ramme 7. Positivt å inkludere planretningslinjer i kommende vannforvaltningsplan for å understreke planens betydning med forpliktige føringer for kommunal forvaltning og planlegging. 8. Det burde utdypes hva forsterket oppmerksomhet innebærer videre i planprosessen og i forvaltningsplanen. <u>Innspill til hovedutfordringer</u> 9. Gruveforurensning krever en forsterket oppmerksomhet da dette påvirker flere vassdrag. 10. Avrenning fra landbruket til vannforekomstene bør få et større fokus da det ikke er kartlagt for Trøndelag vannregion tidligere. 11. Flere naturverdier og naturtjenester får forsterket oppmerksomhet i kommende planperiode. Vassdrag med spesielt stor verdi bør utredes nærmere av Statsforvalteren der hvor det er behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det burde utdypes hva forsterket oppmerksomhet innebærer videre i planprosessen og i forvaltningsplanen	5. Tas med i det videre arbeidet, foreslås drøftet i VRU og endres i planen 6. Videresendes MDIR 7. tas med i det videre arbeidet 8. Tas med i den videre planprosessen 9. Videresendes MDIR 10. videresendes SFTR, tas med i det videre arbeidet 11. Videresendes SFTR og MDIR og tas med i det videre arbeidet
Nr 33 Allskog	1. Allskog mener å ikke ha mottatt noe høringsbrev, men ønsker å være en høringspart når det foreligger et forslag til vannforvaltningsplan. 2. Ønsker at det gis faglig begrunnelse for hvorfor skogbruk skal prioriteres som innsatsområde, når det ikke fremstår som en stor eller akutt påvirkningsfaktor ut fra de presenterte dataene. Viser til figur 5 i høringsdokumentet, side 11 om skogbrukets påvirkning til vannforekomster hvor den er vurdert til liten. Tabell 9 side 14 viser at det dreier seg om diffus avrenning.	1. Tas til etterretning 2. Endret i dokumentet

Nr 34 Nord Fiskarlag	1. Støtter målene i vannforvaltningsarbeidet, men etterlyser at samlet belastning på kystnære områder vurderes og innlemmes i arealforvaltningen. 2. Mudring og dumping bør unngås i kystområder. Tiltak må ikke skje i sårbare perioder som gyting. 3. Etterlyser en bredere vurdering av andre forurensningskilder enn utfordringer med lakselus og rømming av oppdrettslaks. Andre relevante tema er: forurensingskilder fra akvakulturnæringen slik som nedfallsstoffer, utslipp av kjemikalier, næringssalter, legemidler og forspill. 4. Viser til den økende interessen for akvakultur for nye arter, spesielt torskeoppdrett med flere problemstillinger knyttet til genetisk innkryssing og sykdomsoverføring mellom oppdrettstorsk og sårbare bestander av vill kysttorsk. 5. Etterlyser større vektlegging på helhetlig miljømessig bærekraft, der flere nivåer av biologisk mangfold tas med. Interaksjon mellom oppdrettsfisk og villfisk vil øke, slik at det bør tas hensyn til klimaendringer og de langsiktige konsekvensene for økosystemene og vannmiljøet. 6. Plastforurensning som en økende miljøutfordring. Etterlyser bedre avfallsløsninger i havner til å bidra til et redusert plastforsøpling.	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Merknad videresendes kommunene 3. Merknad videresendes MDIR/Fiskeridirektoratet 4. Merknad videresendes MDIR/Fiskeridirektoratet 5. Merknad videresendes MDIR/Fiskeridirektoratet 6. Tas med i det videre arbeidet
Nr 35 og nr 36 Frosta kommune	<u>Innspill til planprogram</u> 1. Støtter KU, men krever bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag 2. Utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. 3. Høring av PP og HU burde vært bedre markedsført og arrangert egne oppstartsmøter 4. AU-/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Viktige at saksbehandlere i kommunene involveres 5. Støtter inkludering av planretningslinjer i planen 6. Innholdsfortegnelsen bør gjøres langt enklere. 7. Større fokus på hvordan kommunenes saksbehandlere skal settes i stand til å gjennomføre arbeidet. Insentiver til å oppdatere påvirkninger i vann-nett. Synliggjøre konsekvens ved å ikke gjøre det 8. Språket i dokumentet bør gjennomgå med tanke på klarspråk. 9. Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon om kommunenes rolle i vann-nett. <u>Innspill til hovedutfordringer</u>	1. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 2. Tas med i det videre arbeidet, forsøkt ivare tatt i forslag til justert medvirkningsplan 3. Tas til etterretning 4. Tas med i det videre arbeidet, forsøkt ivare tatt i forslag til justert medvirkningsplan 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas til etterretning og videresendes MDIR 7. Tas til etterretning og videresendes til MDIR 8. Tas til etterretning og videresendes MDIR

	10. Det bør etableres insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger. Samt egne restaureringsmidler 11. Andre sterkt modifiserte vannforekomster enn vannkraftpåvirkede vannforekomster bør vurderes for SMVF-status. 12. Økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus: ➤ Sammenheng mellom viktige nøkkel-økosystemer og sammenheng med viktige funksjonsområder for fisk og arealplanlegging. ➤ Kartlegging av marine koraller bør løftes som prioritert tema. ➤ Utfordringer knyttet til akvakultur må fremheves mer tydelig 13. Dreneringstiltak i jordbruket gir uforutsigbar påvirkning. Blir i liten grad registrert i vann-nett. Dagens regelverk bør vurderes ifht. eventuell forringing av vannforekomster. 14. Behov for tydelig ansvarsdeling om registrering i vann-nett 15. Kommunale og statlige programvarer snakker ikke sammen med vann-nett. 16. Mye kartlegging av påvirkning gjenstår, spesielt avløp og fysiske inngrep.	9. Tas med i det videre arbeidet 10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Tas med i det videre arbeidet og drøftes med relevante myndigheter 13. Videresendes SFTR 14. Tas med i videre arbeid og videresendes MDIR og SFTR 15. Tas med i videre arbeid og videresendes MDIR og SFTR 16. Videresendes SFTR
Nr 37 NTE	1. Mener det er hensiktsmessig at planprogram og hovedutfordringsdokument sendes på høring samtidig. 2. Mener vannforvaltningsplanene er viktige styringsverktøy og ønsker å bidra med kunnskap og erfaring for å sikre en balanse mellom hensyn til miljø, samfunn og energiproduksjon. 3. Mener norsk implementering av EUs vanddirektiv har ført til flere vannforekomster enn i sammenlignbare land, noe som kan gi fragmentert vannforvaltning. Etterlyser økosystembart og helhetlig tilnærming i forvaltningen. 4. Ønsker å involveres tidlig i planprosessene 5. Viktig med en helhetlig vurdering av påvirkningsfaktorene som påvirker økologisk tilstand i vassdragene like grundig slik som vannkraft. Noen av disse påvirkningsfaktorene som nevnes er landbruk, avløp, akvakultur, andre arealinngrep med flere. En ensidig vektlegging av vannkraft kan gi et skjevt bilde av utfordringsbildet og føre til tiltak som ikke gir ønsket effekt på vannmiljøet.	1. Tas til orientering 2. Tas til orientering 3. Tas med i det videre arbeidet 4. Tas med i det videre arbeidet 5. Tas med i det videre arbeidet og merknad videresendes SFTR 6. Tas til etterretning 7. Tas med i det videre arbeidet og videresendes kommunene SFTR/Kommunene 8. Merknad videresendes SFTR/MDIR 9. Merknad videresendes SFTR/MDIR 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Tas til etterretning

	6. Mener at vedlegget om hvordan vannregionmyndigheten har tilrettelagt for medvirkning, bør også inneholde informasjon om tidsperioden utenfor selve planarbeidet. 7. Oppfordrer til lav terskel for kontakt med regulanter ved usikkerhet om hvorvidt det foreligger undersøkelser eller hvilke tiltak som allerede er gjennomført. 8. Ønsker bedre dokumentasjon og sporbarhet av endringer i datagrunnlaget. Fremhever utfordringer med Vann-Nett som både levende database og høringsverktøy. 9. Ved bærekraftsrapportering må NTE basere seg på spesifikke datauttrekk, og dette kan føre til en del usikkerhet og utfordringer da vann-nett er et dynamisk verktøy med usikkerhet rundt oppdatering av kunnskapsgrunnlaget. Det bør bli bedre dokumentasjon og sporbarhet av endringer i datagrunnlaget 10. Etterlyser helhetlig vurdering av alle påvirkningsfaktorer i vassdragene - ikke bare vannkraft. Ønsker prioritering på tiltakene som gir størst miljøgevinst. 11. Støtter inkludering av planretningslinjer i vannforvaltningsplanen. Mener dette kan styrke forutsigbarhet og samordning, spesielt viktig for aktører med langsiktige investeringer. 12. Positiv til mer robuste vannområder med faglig kapasitet. Mener organisasjonen må sikre forutsigbarhet, tydelige roller og åpenhet. Viktig at denne kapasiteten brukes til å vurdere samfunnsøkonomiske konsekvenser og energimessige hensyn i tillegg til miljømål. Må ikke gå på bekostning av forutsigbarhet for aktørene. 13. Ser positivt på å inkludere KU i vannforvaltningsplanen, og er opptatt av at slike prosesser bygger på et godt kunnskapsgrunnlag med balanserte avveininger. En helhetlig tilnærming som ser miljø og samfunn i sammenheng vil gi bedre løsninger, og bidra til bredere oppslutning om vannforvaltningsplanene.	12. Tas med i det videre arbeidet og merknad videresendes kommunene 13. Tas med i det videre arbeidet
Nr 39 Trøndelag Bondelag	1. SMIL og RMP er og bør være de viktigste virkemidlene for å oppnå mål i RPVF 2. Nytt gjødselbruksregelverk og arbeid med regional miljøforskrift vil redusere landbrukets påvirkning på vannforekomstene. Bondelaget Stiller spørsmål ved at disse ikke er nevnt i hovedutfordringsdokumentet. Dette oppleves som en mangel. 3. Mener at planretningslinjer ikke bør være del av planen - dersom det vurderes at dette har fungert godt uten. Ønsker en begrunnelse for hvorfor det eventuelt er ønsket planretningslinjer for å ta stilling til dette.	1. Merknad videresendes SFTR 2. Tatt med i dokumentet 3. Tas med i det videre arbeidet 4. Tas med i det videre arbeidet

	4. Støtter KU. Viktig at tiltak i regi rpvf avstemmes med andre interesser og politiske målsettinger. Det er et uttalt beredskapsmål at norsk sjølfosyningsgrad skal økes fra 40-50%. det er avgjørende å øke produksjon, og utvikle infrastruktur og driftsapparat tilsvarende. Dette målet må avstemmes mot tiltak som del av en KU. Hvilke sektorer som skal ta det største ansvaret i vannforvaltningen er også en politisk prioritering. 5. Viktig med god overvåking og hyppig prøvetaking for å sikre at riktig sektor bærer ansvaret. Det er viktig for å dimensjonere tiltakene. 6. Dokumentet gir en god oversikt over medvirkningsmuligheter. Bondelaget ønsker å være en aktiv deltaker her.	5. Tas med i det videre arbeidet – merknad videresendes SFTR 6. Tas til orientering
Nr 40 Vannområdene i Namdalen	<u>Innspill til planprogram</u> 1. Kommunene trenger tydelige forventninger fra VRM for å sikre at planer ikke møter innsigelse. 2. Ny veileder fra Miljødirektoratet er allerede tilgjengelig, og bør omtales korrekt. 3. Konsekvensutredningen bør omtale problemstillingen rundt kunnskapsgrunnlaget: Flere vannforekomster som er klassifisert til god- eller svært god økologisk tilstand, men med «Tilstand basert på: Informasjon mangler» og «Presisjon: Ingen informasjon», samt «Kjemisk tilstand «Udefinert»; oppfylder planer som berører disse vannforekomstene pr. definisjon miljøkravene i vannforskriften og prinsippene i nml §§ 8-12? Hvilken betydning har dette i så fall for vannmiljøet og vannforvaltningsarbeidet i regionen? Hvis disse vannforekomstene ikke oppfyller nevnte lovkrav, hvilken betydning vil dette ha, både administrativt og økonomisk? 4. KU bør omtale problemstillinger knyttet til manglende kunnskapsgrunnlag og klassifisering. 5. Medvirkning fremstår som formell snarere enn reell. 6. Det er uklart hvordan sektormyndigheter skal bidra og hvordan samhandling skal organiseres. Det etterlyses tydeligere føringer for hvordan sektorer og statlige etater skal bidra. Hvem skal bidra hvor? hvordan kan den regionale planen gi føringer for statsetatenes bidrag i regionen? hvordan kan sektormyndigheter stimuleres til å iverksette tiltak? 7. Kommunene etterlyser tydeligere roller, ansvar og støtte fra sektormyndigheter og statlige etater. 8. VRM/VRU bør legge føringer for samarbeid og oppfølging av tiltak.	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Endret i dokumentet 3. Videresendes MDIR 4. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 5. Tas til etterretning 6. Tas med i det videre arbeidet og er delvis forsøkt hensyntatt i forslag til justert medvirkningsplan 7. Videresendes MDIR 8. Tas til etterretning 9. Presisert i dokumentet og tas med i det videre arbeidet 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Tas med i det videre arbeidet/videresendes MDIR 12. Videresendes MDIR og tas med i det videre arbeidet

	9. Politisk representantskap: Bør nevnes eksplisitt i dokumentet som en viktig aktør i vannforvaltningen. 10. Positivt at VRM vurderer å ta med planretningslinjer i ny plan. eksempel på innhold: Naturbaserte løsninger: Bør vurderes som klimatilpasningstiltak, og valg av andre løsninger må begrunnes 11. Planen gir lite veiledning om hvordan miljømålene skal nås. 12. Behov for praktisk anvendbarhet: Eksempler og formuleringer bør være mer konkrete og relevante for kommunal praksis. 13. Det etterlyses bedre forklaring på hvordan vannforskriften som rammeforskrift virker inn på lokal og regional myndighetsutøvelse. 14. Dokumentene oppleves som abstrakte og lite håndgripelige, spesielt for kommunale saksbehandlere. 15. Kapittel 4.2.1: Her kunne det vært på sin plass med en presisering av at vannforskriften er en rammeforskrift (sektorovergripende) og en enkel beskrivelse av betydningen av dette vs. Særlovgivning. Tekstforslag: 3“En rammeforskrift fungerer som et overordnet regelverk som gjelder på tvers av eller i tillegg til særlovgivningen. Den gir grunnleggende krav til f.eks. sikkerhet, helse, miljø, styringssystemer eller risikovurdering. Særlovgivningen må forstås og praktiseres innenfor rammene som rammeforskriften setter. Med andre ord: rammeforskriften setter prinsippene, mens særlovgivningen utfyller med detaljer.” 16. 2.2.1: Her brukes begreper som «grunnleggende- og supplerende tiltak». Dette kan med fordel beskrives nærmere, 17. Det listes ellers opp en del punkter som er «viktige å huske i tiden fremover». hvordan skal vannforvaltningsplanen bidra til oppfølging av disse punktene? Eksempel: «Hver sektor må ta sin del av ansvaret. Prioritering handler ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre». Hva betyr dette for administrasjonen i kommunene og for sektormyndigheter? Innspill til hovedutfordringsdokumentet 18. Vannforvaltningsplanen burde vurderes å gi føringer for hvordan hovedutfordringene skal kunne møtes i det kommende tiltaksprogrammet. Det synes ingen sammenheng	13. Tas med i det videre arbeidet 14. Tas med i det videre arbeidet 15. Endret i dokumentet 16. Endret i dokumentet 17. Endret i dokumentet 18. Tas med i det videre arbeidet 19. Videresendes MDIR og SFTR 20. Videresendes MDIR og SFTR 21. Tas til etterretning 22. Tas til orientering 23. Tas til orientering
--	--	---

	i at hovedutfordringsdokumentet og den regionale planen for vannforvaltning, i vesentlig grad bidrar til at målene i vannforskriften oppnås. 19. Vannforekomster med manglende presisjon og udefinert kjemisk tilstand bør ikke automatisk anses som oppfyllelse av miljømål. 20. Mange vannforekomster er klassifisert basert på modellert data. Det etterlyses en strategi for hvordan tiltak skal settes inn og effekter måles. 21. Det oppleves at kommunenes innspill har fått for liten plass i hovedutfordringsdokumentet. 22. Kvaliteten på datagrunnlaget i Vann-Nett: Kommunene i Namdalen har hatt mangelfull koordinering før 2024, og datagrunnlaget er derfor svakt. 23. Det er bekymring for at tiltak ikke registreres systematisk, og at manglende kapasitet og ansvar hos sektormyndigheter skaper informasjonsgap.	
Nr 41 Trondheim kommune	<u>Innspill til planprogram:</u> 1. Støtter inkludering av KU, men metodikken må være etterprøvbart og bør inneholde samfunnsøkonomiske analyser. KU må ha en klar kobling til miljømålene i planen 2. Det må gjøres rede for hvordan lokal kunnskap og engasjement skal integreres i planprosessen. F.eks. lokale arbeidsgrupper for gjennomføring av habitatforbedrende tiltak i vassdrag 3. Inkluder eksempler på hvordan lokale organisasjoner, private aktører og allmennheten kan engasjeres. Dette kan gjøre prosessen mer inkluderende og skape bedre forankring. For eksempel kan man arrangere årlige dialogmøter eller workshops for å involvere interessenter direkte i tiltaksutforming. 4. styrke det tematiske samarbeidet på tvers av vannområdene, med f.eks. arbeidsgrupper på sektorvise temaer. 5. Rollene mellom VRU og de lokale vannområdene bør spesifiseres ytterligere for å sikre effektiv tiltaksgjennomføring. Forslag: utarbeide en mal for hvordan oppgaver og ansvar kan fordeles i praksis. 6. Vannområdekoordinator (VOK) sin rolle bør tydeliggjøres i planen. VOK bør ha en sentral rolle i rådgivning, koordinering, og kunnskapshenting. Tydeliggjøring av hvordan kommunene kan benytte VOK på en best mulig måte 7. Støtter forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen. Dette vil sikre at hensynet til vannmiljøet integreres bedre i kommunenes areal- og	1. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes til MDIR 2. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 3. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 4. Tas med i det videre arbeidet, og videresendes VOK 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas med i det videre arbeidet og videresendes VOK 7. Tas med i det videre arbeidet 8. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 9. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler

	samfunnsplanlegging, noe som kan bidra til mer helhetlig vannforvaltning. For eksempel kan dette innebære at det stilles krav til økologisk vurdering i tidligfase av nye utbyggingsprosjekter. Planretningslinjer kan også medføre at vannforvaltningsplanen tas mer i bruk i det praktiske arbeidet i kommunene. 8. RPFV bør utformes slik at den er enkel å bruke i hverdagen. Dette kan oppnås ved å: ➤ Utarbeide korte sektorspesifikke kapitler med oppsummerte tiltak og ansvar. ➤ Bruke visuelle hjelpemidler som flytskjemaer, tabeller og kart. ➤ Digital utgave av vannforvaltningsplanen. ➤ Utvikle digitale verktøy i vann-nett som lar brukerne filtrere tiltak etter geografisk plassering, tidsrom eller sektor. 9. Tydeliggjøring av plan - kort og konkret. Det må være tydelig hvilke tiltak og strategier som skal til for å nå miljømålene. Det bør foretas en tydeligere prioritering av de ulike tiltakene med en rekkefølge. Det bør også tydeliggjøres hva som er grunnleggende og supplerende tiltak. 10. Det bør fremgå at det skal redegjøres for hvordan vannforvaltningsplanen skal brukes i andre planer i kommunene, eks KPA eller hovedplan vann- og avløp ut i kommunene. 11. Ønsker mer konkretisering om hvordan man kan jobbe for å nå målene fremover, fremfor en redegjørelse av dagens tilstand. Viktig at planen blir et godt verktøy for kommunene. 12. Bedre brukervennlighet ifht å spore hvordan miljøtilstand er fastsatt 13. Bedre synkronisering mellom Vannmiljø og Vann-nett og Statsforvalterens tillatelser. 14. <u>Innspill til hovedutfordringer:</u> 15. Vannforskriften i arealplansaker bør tydeliggjøres og hvilken linje Trøndelag vannregion ønsker å være på. Fokus må flyttes fra §12 til §4 og hvilke miljøforbedrede tiltak som kan iverksettes for å nå miljømålet. 16. behov for konkrete strategier for å håndtere SMVF. Dette kan være plan for restaurering av vassdrag med stor samfunnsmessig verdi. Viktig å se på tiltak fra andre påvirkninger som kan forsterke påvirkningene fra reguleringen 17. Landbruksbekker: Det skal være tungtveiende årsaker for å gi en vannforekomst SMVF status. Dette kan skape uønsket presedens.	10. Tas med i det videre arbeidet og videresendes MDIR som ansvarlig for maler 11. Tas med i det videre arbeidet 12. Videresendes SFTR 13. Videresendes SFTR 14. Tas med i det videre arbeidet 15. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR og NVE 16. Tas med i det videre arbeidet og videresendes SFTR 17. Tas med i det videre arbeidet og videresendes til SFTR og MDIR som sektormyndighet 18. Tas med i det videre arbeidet 19. Tas med i det videre arbeidet
--	---	--

	18. Tema som bør få økt fokus: ➤ Klimaendringer og klimatilpasning som naturbaserte løsninger og flomsonerestaurering ➤ Gamle deponier - sett i sammenheng med klimaendringer der økt nedbør kan destabilisere gamle deponier. ➤ Kjemisk tilstand - Overvåking bør styrkes, blant annet i kjente industriområder ➤ Gruveforurensning - eierskap, ansvar for overvåking og iverksettelse av tiltak ➤ Fysisk restaurering av vassdrag ➤ Spredt avløp ➤ Langsiktig finansiering for å opprettholde gjennomføringen av tiltak. konkret forslag om å øremerke midler til vannområdene som pådrivere for restaureringstiltak. 19. Støtter helhetlig kartlegging av Trondheimsfjorden. I forbindelse med overvåking bør man benytte modell brukt i Oslo og Bergen der kommunene har tatt ansvar for å samordne resipientundersøkelser gitt i utslippstillatelser til forurensere	
Nr. 42 Miljødirektoratet	1. <u>Generelle innspill til vannregionmyndighetene:</u> 2. <u>Nasjonale føringer for arbeidet med å oppdatere de regionale vannforvaltningsplanene 2025</u> skal legges til grunn i den videre planprosessen. Planene skal godkjennes av berørte departementer og det er en forutsetning at oppdatert vannforvaltningsplan er i tråd med føringene. 3. Eventuelle endringer av miljømål skal gjøres på grunnlag av ny kunnskap eller endrede forutsetninger. Dette gjelder både for revurdering av sterkt modifiserte vannforekomster og bruk av unntaksbestemmelsene. 4. Før en eventuell oppdatering av miljømål må den enkelte sektormyndighet vurdere om vilkårene for bruk av unntaksbestemmelsene er oppfylt. Det er viktig at endringer begrunnes og at konsekvenser for vannmiljøet og andre samfunnsinteresser fremgår tydelig av høringsdokumentene og av den vedtatte planen. 5. Oppfordrer vannregionene til å samarbeide om felles temamøter på tvers av regioner og i dialog med de aktuelle sektormyndigheter, der dette er hensiktsmessig for å effektivisere arbeidet. <u>Planprogram Trøndelag</u>	1. Tas med i det videre arbeidet 2. Tas med i det videre arbeidet 3. Tas med i det videre arbeidet 4. Tas med i det videre arbeidet 5. Tas til etterretning 6. Tas til etterretning 7. Tas til orientering 8. Tas med i det videre arbeidet 9. Tas til orientering 10. Tas med i det videre arbeidet 11. Tas til etterretning 12. Tas til orientering 13. Tas med i det videre arbeidet 14. Tas til orientering 15. Tas med i det videre arbeidet 16. Tas med i det videre arbeidet

	6. Denne spørsmålsstillingen til høringen av planprogrammet burde kanskje vært mer åpen? <i>Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter skal delta i arbeidet?</i> 7. Oppfordrer til å gjennomføre temamøter på tvers av regioner og i dialog med aktuelle sektormyndigheter der det er relevant for å effektivisere arbeidet 8. Viser til brev fra NVE og MDIR ang. regionale arbeidsmøter om vannkraft 9. Ingen merknader til hvordan organisasjoner og interessenter kan delta. 10. Vannforvaltningsplaner omfattes av SEA-protokollen, som innebærer at dersom en plan eller et tiltak kan medføre vesentlige miljøvirkninger i et annet land, skal berørte parter i dette landet kunne medvirke på lik linje med berørte parter i Norge. Miljødirektoratet er nasjonalt kontaktpunkt for saker etter Espoo-konvensjonen og SEA-protokollen, og sørger for dialogen med berørt land. Det er viktig at mulige grenseoverskridende virkninger håndteres som eget tema i konsekvensutredningen, der det er relevant. For å lette høringsprosessen med naboland og mulig behov for oversettelse er det også stor fordel om dette presenteres i en egen del eller eget kapittel i konsekvensutredningen. 11. Positivt at Trøndelag har endret organiseringen etter tidligere utfordringer. 12. Miljødirektoratet følger utviklingen med interesse og ser frem til evaluering. 13. Miljødirektoratet anbefaler å inkludere regionale planretningslinjer. Retningslinjer gir forutsigbarhet og kan redusere konfliktnivået. Må være i tråd med nasjonale føringer og tilpasses regionale forhold. 14. Det kan være noe forvirrende og hindre effektivisering at Trøndelag sine plandokumenter skiller seg ut fra de øvrige. Trøndelag skiller seg positivt ut med tydelig lokal forankring og bruk av lokale eksempler. Miljødirektoratet oppfordrer til deltakelse i utforming av felles maler for plandokumenter. <u>Innspill til hovedutfordringsdokumentet</u> 15. Avløp og jordbruk: Store utfordringer med eutrofiering i Trøndelag, spesielt i elver og sidevassdrag. Mdir jobber sammen med SF om bedre oversikt her som vil komme til anvendelse. 16. Arealbruk trekkes frem som en utfordring med stor konsekvens. 17. Det utarbeides nasjonal handlingsplan for restaurering av tareskog. Denne vil være relevant i arbeidet med forbedring av vannforekomster der det er forringet tareskog	17 Tas til orientering 18. Tas med i det videre arbeidet og oversendes VOK 19. Tas med i det videre arbeidet 20. Tas til orientering 21. Endret i dokumentet 22. Endret i dokumentet 23. Endret i dokumentet 24. Endret i dokumentet
--	--	--

	18. Truede arter: positivt at økt oppmerksomhet foreslås for ål og elvemusling. Foreslår at også edelkreps som er sterkt truet gis større oppmerksomhet i vannforvaltningsarbeidet og i arbeidet med vassdragsrestaurering. 19. Mindre sjørretbekker: Har stor betydning for sjørretmengde i fjordene og bør prioriteres, da de ofte overses til fordel for større elver. 20. Det pågår kontinuerlig utvikling og forbedring av Vann-Nett. Brukerpanel og opplæring skal styrke kvalitet og brukervennlighet. Det jobbes med bedre registrering og sporbarhet. 21. Gruveforurensning: Ber om at følgende rettes i HU dok: - Killingdal gruve eies ikke av staten etter hjemfall. - Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet for ALLE nedlagte gruver (s. 20) 22. Gruveforurensning - Siste avsnitt s 20 foreslås endret til følgende: "Myndighetsansvaret for nedlagte gruver ligger hos Miljødirektoratet som forurensningsmyndighet. Prosessen fram til tiltak eller overvåking kan pålegges strekker seg ofte ut i tid, fordi pålegg ikke kan gis før eier av forurensningen er bestemt. I tillegg må eventuelle pålegg følge rimelighetsprinsippet i forurensningsloven § 7 ledd, ved at kostnadene må stå i forhold til miljøgevinsten ved tiltaket. Ettersom tiltak i nedlagte gruver ofte er svært kostnadsdrivende, kan det ikke alltid vurderes som rimelig. 23. Forslag til supplerende tekst under både utfordringer med særlig stor konsekvens og i kapitlet om Bottenhavet: "For vannforekomster som er vesentlig påvirket av nedlagte gruver, og det ikke er planlagt tiltak i kommende planperiode, vil Miljødirektoratet vurdere vilkårene for mindre strenge miljømål etter vannforskriften § 10. Alternativt vil vi vurdere utsatt frist etter § 9. Dette er i tråd med nasjonale føringer for planperioden." 24. Vannkraft: Tunnsjøen er ikke del av Bottenhavet vannregion, men hører til Trøndelag vannregion	
Nr 43 NVE region midt	1. Arealplanlegging og bruk av arealregnskap i kommuneplanprosessen er særlig viktig for å lykkes med klimatilpasning, og bør derfor fremheves i planprogrammet. Naturbaserte løsninger (kantsoner, våtmark osv.) tar plass, og forutsetter at kommunene setter av nok areal i sine planer. Rapporten Miljøeffekter av flomsikring	1. Tas med i det videre arbeidet og videresendes kommunene 2. Tas til etterretning 3. Tas til etterretning

	(NVE ekstern rapport 22/2024) peker også på at det er behov for større hensyn til bevaring av flomsoner og elveløp i arealplanleggingen. 2. For å sikre at oppdaterte miljømål for vannkraft er i tråd med de nasjonale føringene før planen sendes på høring, ønsker NVE egne arbeidsmøter med aktuelle myndigheter i vannregionene kommende høst/vinter. Vi viser til brev fra NVE og Miljødirektoratet til vannregionmyndighetene 26.5.2025. 3. NVE skal gjennomgå eldre konsesjonsløse kraftverk med vesentlige miljøvirkninger innen 1.1.2026, med bidrag fra Miljødirektoratet. I forbindelse med gjennomgangen vil NVE ha behov for innspill om kjente miljøpåvirkninger basert på lokalkunnskap. Vi vil derfor sende en egen forespørsel til Statsforvaltere og vannområder om dette 4. Mener det er positivt at alle vannregionene har satt klimatilpasning og vassdragsrestaurering som et høyt prioritert tema som bør få forsterket oppmerksomhet i planperioden. Aktuelle stortingsmeldinger underbygger denne prioriteringen, og bør legges til grunn for arbeidet med klimatilpasning i vannforvaltningsplanen. 5. For å både ivareta miljø og håndtere flomrisiko i vassdragene, er et hierarki av løsninger anbefalt i NORCE LFI Rapport-nr. 458 (2023). NVE mener denne prioriteringen bør gjenspeiles i arbeidet med vannforvaltningsplanen (se høringsuttalelse). 6. Flomvern og sikringsanlegg: Synes det er positivt at det nå rettes fokus mot dette og at mange vannregioner ønsker å prioritere tiltak for å bedre miljøtilstanden i disse. 7. Eldre vassdragsinngrep: Vassdragsanlegg som ikke lenger er i bruk og heller ikke holdes ved like, bør fjernes. Vannforvaltningsplanene bør synliggjøre i hvilke vassdrag eldre vassdragsanlegg er en særlig utfordring. 8. Mener dokumentet hovedsakelig gir et dekkende bilde av påvirkninger innen våre ansvarsområder.	4. Tas til etterretning 5. Tas med i det videre arbeidet 6. Tas til etterretning 7. Tas med i det videre arbeidet 8. Tas til etterretning
Nr 44 Statens vegvesen	1. Vegvesenet vil ta en gjennomgang av vegrelaterte påvirkninger langs den delen av europa- og riksvegnettet som vi har ansvaret for. Dette er et omfattende arbeid. Vi vil gi innspill til Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig i vannforskriftsarbeidet. Innspillene registreres som tiltak i vann-nett. 2. Statens vegvesen har vært involvert og gitt muligheten for innspill under utarbeidelsen av de aktuelle dokumentene. Vi har videre deltatt i et dialogmøte med	1. Videresendes SFTR 2. Tas til etterretning 3. Tas til etterretning 4. Tas til etterretning 5. Tas til etterretning

	Trøndelag fylkeskommune og Statsforvalteren i Trøndelag for å diskutere den pågående rulleringen av vannforvaltningsplanen og utfordringene knyttet til arbeidet. 3. På vannregion- og vannområdenivå fokuserer Statens vegvesen på vannforekomster langs det vegnettet vi har eierskap til, europa- og riksvegnettet, med unntak av strekninger som bygges ut eller er bygget ut av Nye Veier AS. Statens vegvesen deltar gjennom sitt sektoransvar i vannregionens vannregionutvalg. 4. Statens vegvesen har og vil fortsatt ha ambisjon om at relevante data fra prøvetakinger og overvåkingsprogram skal leses inn og tilgjengeliggjøres gjennom Vannmiljø. Vi overvåker vannforekomster som resipienter til våre aktiviteter både i utbyggingsprosjektene og i driftsfasen. For å undersøke påvirkning på vassdrag fra salting, gjennomfører vi innsjøundersøkelser. 5. Vegvesenet vil i det videre arbeidet legge vekt på Regjeringens nye nasjonale føringer for arbeidet med å oppdatere de regionale vannforvaltningsplanene. Vi vil jobbe for å etablere ny og forbedret kunnskap knyttet til blant annet vandringshinder for fisk og andre vannlevende organismer, spredning av mikroplast og mulige renseløsninger. Vi har nylig utviklet og lansert et verktøy med digital kartløsning for kartlegging av vandringshindre, for alle vegeiere. Informasjon er delt på Statens vegvesen sine nettsider	
--	--	--